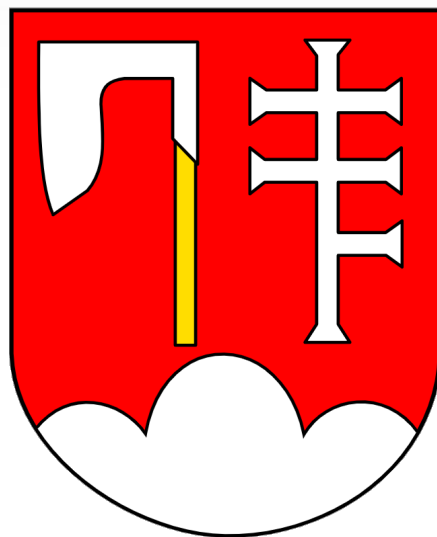

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KRZESZOWICE

na lata 2021-2026

Spis treści

1. Podstawa prawna	5
2. Przebieg prac i źródła danych.....	8
3. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie Krzeszowice	11
3.1 Sytuacja demograficzna	11
3.2 Sytuacja ekonomiczna	17
3.3 Zasoby ludzkie	29
3.4 Problemy społeczne	42
3.5 System pomocy społecznej.....	56
3.6 Stan i możliwości pomocy społecznej.....	61
3.7 Prognoza trendów rozwojowych w obszarze polityki społecznej	66
3.8 Podsumowanie – analiza SWOT	69
4. Założenia strategiczne	76
4.1 Podstawy teoretyczne	76
4.2 Wizja i misja	77
4.3 Cele strategiczne i operacyjne	78
4.3.1 Cel strategiczny 1. Rozwijanie dobrych postaw w rodzinie i wsparcie w radzeniu sobie z problemami	80
4.3.2 Cel strategiczny 2. Stworzenie systemu skutecznego odpowiadania na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnością	82
4.3.3 Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne	83
4.4.4 Stworzenie sprzyjających warunków dla aktywności obywatelskiej i zawodowej... ..	85
5. Realizacja Strategii	88
6. Wdrażanie, ocena efektywności, monitoring i ewaluacja	102
7. Zgodność z dokumentami wyższego rzędu.....	107

8. Spis tabel	112
9. Spis rysunków.....	114

1. Podstawa prawna

Działalność pomocy społecznej reguluje szereg aktów prawnych. Najważniejszy z nich to Ustawa z dn. 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U.2020.1876 z późn. zm.). Określa ona zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej oraz zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Ustawa definiuje pomoc społeczną jako „instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”¹. Według zapisów ustawy pomoc społeczna ma wspierać osoby i rodziny w tym, by mogły one zaspokajać swoje niezbędne potrzeby i żyć w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa o pomocy społecznej wymienia szereg powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom w ramach pomocy społecznej, a te powody to: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm, narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne.

Ustawa o pomocy społecznej jest aktem prawnym który poleca gminie opracowywanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W Rozdziale 2. Art. 16b. Ustawy wskazana jest niezbędna treść dla Strategii, na którą składają się:

- diagnoza sytuacji społecznej;
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią;
- określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,

¹ Ustawa z dn. 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593).

- sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
- wskaźników realizacji działań.

Na mocy wskazanego aktu prawnego opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Konkretne aspekty pomocy społecznej, w szczególności kryteria, progi czy warunki realizacji określonych zadań i świadczeń pomocy społecznej, regulowane są w szeregu rozporządzeń, wśród których wymienić można m.in.:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie progu interwencji socjalnej (Dz. U. poz. 1762);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1358);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1609);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. z 2013 r. poz. 871);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. poz. 418);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. poz. 1598 oraz z 2006 r. poz. 943);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 278);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny (Dz. U. poz. 486);

-
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 543 i 1750)².

² Akty prawne. Obowiązujące prawo – pomoc społeczna; Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej; <https://www.gov.pl/web/rodzina/akty>; dostęp: 11.12.2020.

2. Przebieg prac i źródła danych

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 podzielono na dwa etapy – etap realizacji prac analityczno-diagnostycznych oraz etap opracowywania części strategicznej.

Prace analityczno-diagnostyczne koncentrowały się na opracowaniu diagnozy problemów społecznych i określeniu stanu pomocy społecznej w Gminie Krzeszowice. W toku prac wykorzystano szereg różnego rodzaju danych statystycznych, unaoczniających kondycję Gminy. Statystyki zaprezentowano z jednej strony w ujęciu dynamicznym (zmiany, trendy i dynamika w ostatnich latach), z drugiej – w ujęciu porównawczym (na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, ogółu powiatu, województwa małopolskiego czy kraju).

Źródła danych wykorzystane przy realizacji części analityczno-diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 to:

- statystyki publiczne dostarczające informacji na temat stanu różnorodnych aspektów życia społecznego w Gminie i jej okolicach, pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie;
- statystyki dostarczone przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach, dotyczące pracy w obszarze pomocy społecznej – m.in. liczby świadczeń czy wydatków GOPS na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w Gminie;
- wyniki badania ankietowego.

W tej części prac zrealizowano badanie ankietowe, które miało na celu zapoznanie się z opinią społeczności Gminy Krzeszowice na temat sytuacji różnych grup społecznych w Gminie i postrzegania poziomu zagrożenia konkretnymi problemami społecznymi, preferencji co do celów przeznaczania środków finansowych z budżetu gminy Krzeszowice oraz znajomości i korzystania z wybranych instytucji pomocowych działających w Gminie Krzeszowice.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w dniach 9.04-13.05.2020 z wykorzystaniem techniki CAWI ((ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad

przy pomocy strony WWW), a zatem z wykorzystaniem ankiety internetowej. Ankieta została wypełniona przez 264 respondentów. Ich strukturę prezentuje tabela poniżej.

Tabela 1 Struktura respondentów ankiety internetowej

Kryterium	Opcje	Liczba respondentów	Udział procentowy
Płeć	Kobieta	173	65,5%
	Mężczyzna	91	34,5%
Wiek	Poniżej 17 lat	7	2,7%
	18-25 lat	39	14,8%
	26-40 lat	123	46,6%
	41-59 lat	74	28,0%
	Powyżej 60 lat	21	8,0%
Wykształcenie	Podstawowe i gimnazjalne	12	14,5%
	Zasadnicze zawodowe	25	9,5%
	Średnie	71	26,9%
	Policealne	34	12,9%
	Wyższe	122	46,2%
Status zawodowy	Uczeń/student	19	7,2%
	Pracownik fizyczny	33	12,5%
	Pracownik umysłowy	112	42,4%
	Przedsiębiorca	34	12,9%
	Rolnik	18	6,8%
	Emeryt	22	8,3%
	Bezrobotny	8	3,0%
	Inne	18	6,8%

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Wynikiem części analityczno-diagnostycznej była diagnoza problemów społecznych w Gminie Krzeszowice, dla której syntetycznym podsumowaniem stała się analiza SWOT, porządkująca potencjał Gminy w aspekcie mocnych i słabych stron – sił i słabości Gminy Krzeszowice w zakresie analizowanych sfer społecznych, a także wskazująca szanse i zagrożenia w jej otoczeniu. Tę drugą część zrealizowano z wykorzystaniem założeń analizy PEST w podziale na zewnętrzne czynniki prawne, ekonomiczne, społeczne i technologiczne.

Diagnoza problemów społecznych stanowiła punkt wyjścia do opracowania **części strategicznej** niniejszego dokumentu. Ta realizowana była przy współpracy eksperta firmy Izabela Wikar Konsulting i grupy roboczej, w skład której weszli przedstawiciele:

- Urzędu Miejskiego w Krzeszowicach;
- Rady Gminy Krzeszowice;
- Centrum Kultury i Sportu w Krzeszowicach;
- Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej;
- Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego;
- Placówek oświatowych z terenu Gminy;
- Zespołu Przychodni i Ośrodków Zdrowia w Krzeszowicach (Krzeszowickie Centrum Zdrowia).

Zrealizowano dwa spotkania zespołu roboczego. Na pierwszym podjęto się identyfikacji najważniejszych problemów społecznych w Gminie wynikających z przeprowadzonych badań i nakreśleniu sposobów radzenia sobie z nimi. Na drugim spotkaniu omówiono pierwszy projekt dokumentu Strategii zawierający siatkę celów strategicznych i operacyjnych, a w dalszej kolejności działań i zadań, mających przybliżyć Gminę Krzeszowice do osiągnięcia pożądanego stanu kondycji Gminy w obszarze społecznym w 2026 roku, nakreślonego w opracowanej w trakcie wspólnych konsultacji wizji.

3. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie Krzeszowice

3.1 Sytuacja demograficzna

Liczba ludności

Gmina Krzeszowice to gmina miejsko-wiejska położona w województwie małopolskim, w powiecie krakowskim. Graniczy od północy z Gminą Olkusz, od wschodu - z Gminami Jerzmanowice-Trzebinia, Zabierzów i Liszki, od południa - z Gminą Czernichów oraz od zachodu - z Gminami Trzebinia i Alwernia. Gmina Krzeszowice zajmuje powierzchnię 139 km², co odpowiada 11,3% powierzchni powiatu krakowskiego. 18 km², a zatem 12,9% powierzchni Gminy, przypada na miasto Krzeszowice, pozostałe 121 km² (87,1%) na tereny wiejskie, tj. miejscowości: Czerna, Dębnik, Dubie, Filipowice, Frywałd, Miękinia, Nowa Góra, Łany, Nawojowa Góra, Ostrężnica, Paczółtowice, Rudno, Sanka, Siedlec, Tenczynek, Wola Filipowska, Zalas oraz Żary.

Gminę Krzeszowice zamieszkuje 32,1 tys. mieszkańców, z czego 31,0% zamieszkiwało miasto Krzeszowice, a 69,0% - tereny wiejskie Gminy. W 2019 roku populacja Gminy była o 0,7% wyższa niż w 2009 roku. Od 2014 roku populacja Gminy jednak zmniejsza się. W 2019 roku 51,6% mieszkańców stanowiły kobiety, 48,4% - mężczyźni.

Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego w latach 2009-2019

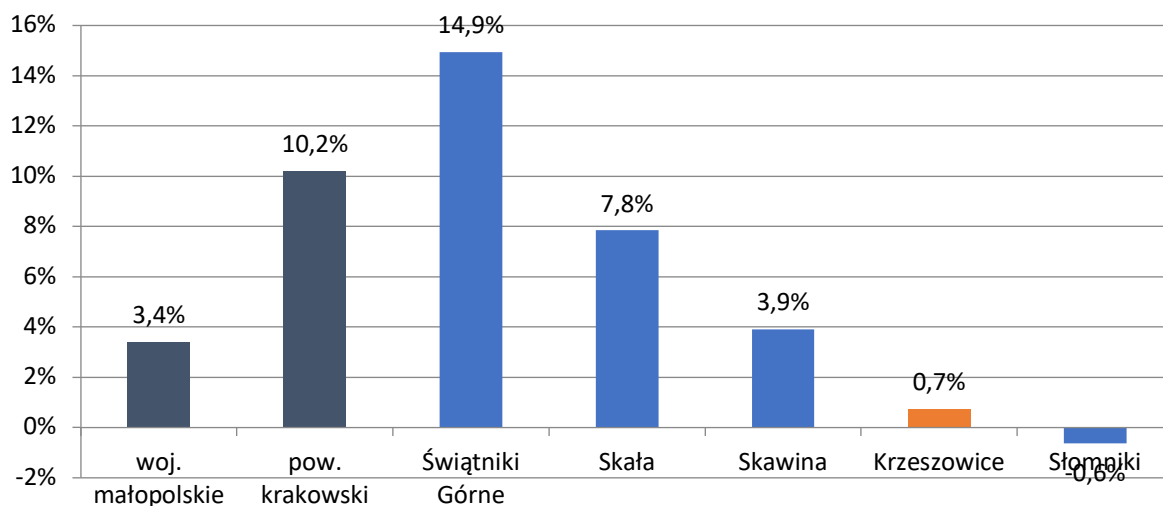
Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Krzeszowice	31 894	32 268	32 417	32 474	32 492	32 451	32 394	32 291	32 296	32 195	32 129
Skala	9 809	10 030	10 163	10 278	10 354	10 463	10 477	10 519	10 520	10 556	10 579
Skawina	41 947	42 688	42 813	43 006	43 088	43 137	43 184	43 346	43 369	43 496	43 586
Słomniki	13 723	13 821	13 808	13 791	13 730	13 680	13 638	13 675	13 677	13 680	13 638
Świątniki G.	8 870	9 279	9 402	9 518	9 633	9 686	9 774	9 839	9 957	10 083	10 195

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego Gmina Krzeszowice wykazuje relatywnie mało korzystną zmianę liczby ludności w ostatniej dekadzie – podobnie na tle całego województwa małopolskiego, gdzie przybyło 3,4% nowych mieszkańców i powiatu krakowskiego, gdzie wzrost wyniósł aż 10,2%. Największym przyrostem liczby ludności wśród

wszystkich gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego cechuje się Gmina Świątniki Górne (14,9%).

Rysunek 1 Zmiana liczby ludności w latach 2009-2019 w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa [%]

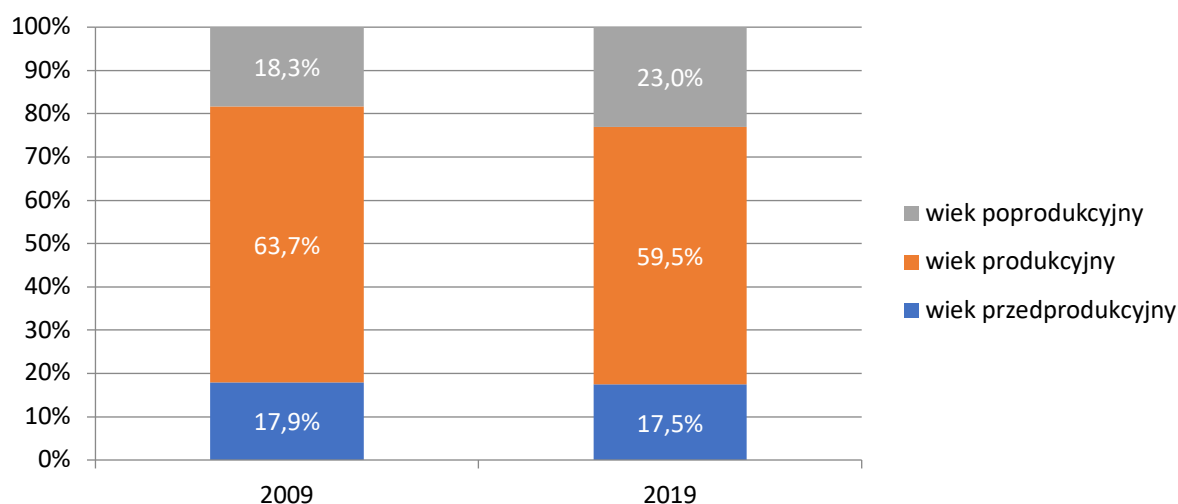

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura ludności według wieku

W 2019 roku 58,5% mieszkańców Gminy Krzeszowice było osobami w wieku produkcyjnym (dla mężczyzn to wiek 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat). W 2009 roku ten odsetek wynosił 63,7%. W ostatnich latach w strukturze wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 12,2% w 2009 roku do 17,4% w 2019 roku, a spadł – osób w wieku przedprodukcyjnym – z 18,3% do 23,0%. To ogólnopolski trend starzenia się społeczeństwa. W relacji z ogółem województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego społeczeństwo Gminy Krzeszowice jest „starsze” – udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosi w nich odpowiednio 20,4% i 19,2%. Starzenie się społeczeństwa to jeden z kluczowych trendów, które będą determinować kształt polityki społecznej w najbliższych latach w polskich gminach i wymagać będzie stworzenia odpowiednich warunków i narzędzi wsparcia dla zwiększającej się populacji osób w podeszłym wieku.

Rysunek 2 Struktura ludności Gminy Krzeszowice w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w 2009 i 2019 roku

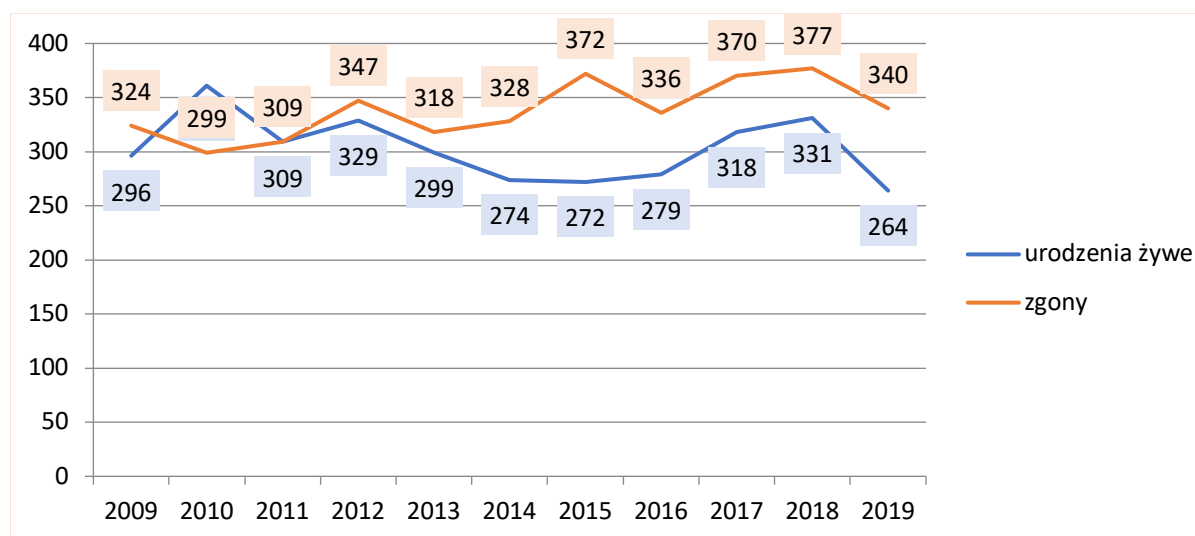

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ruch naturalny i migracje

Średnio w latach 2009-2019 w Gminie Krzeszowice rodziło się rocznie 303 dzieci, a notowano przeciętnie 338 zgonów. Gmina przez niemal całość wskazanego okresu utrzymywała ujemny przyrost naturalny – wyjątkiem był rok 2010, gdzie liczba urodzeń przewyższyła liczbę zgonów oraz 2011, gdy te liczby się zrównały. Ujemny przyrost naturalny będzie pogłębiał trend starzenia się gminnej populacji.

Rysunek 3 Urodzenia żywe i zgony w Gminie Krzeszowice w latach 2009-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

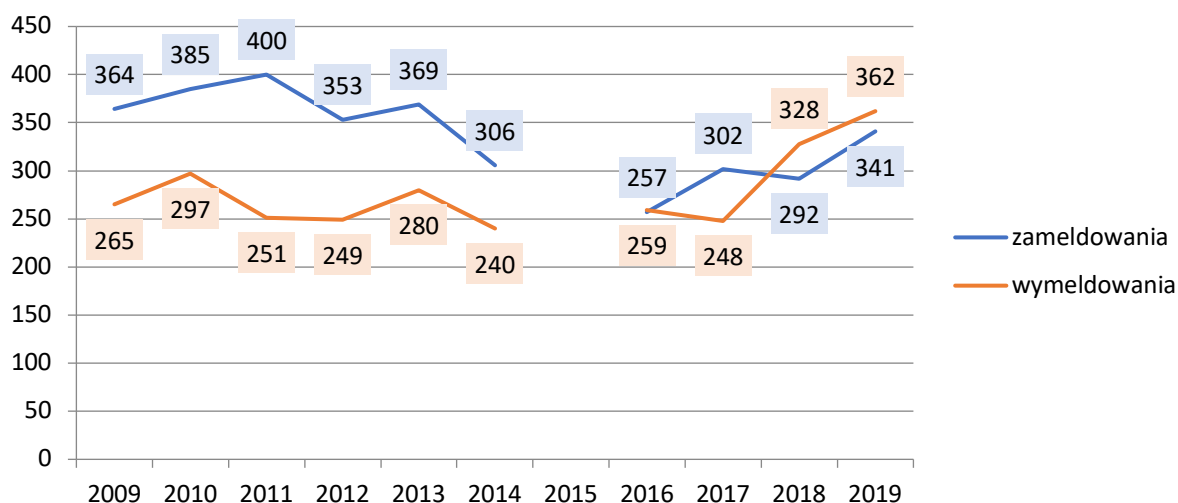
Na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego Gmina Krzeszowice charakteryzuje najmniej korzystnym wynikiem w zakresie przyrostu naturalnego ze średnią z lat 2009-2019 na poziomie -1,1‰. Jedynie Gmina Słomniki z pozostałych gmin stanowiących tło porównawcze ma ujemny średni przyrost naturalny z badanego okresu, a wartości dla województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego są dodatnie (odpowiednio 1,6‰ i 1,2‰)

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2009-2019

Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	średnia 2009-2019
woj. małopolskie	2,3	2,2	1,7	1,4	1,2	1,4	1,0	1,7	1,9	1,6	1,2	1,6
pow. krakowski	1,7	1,4	0,9	1,0	0,9	1,4	0,6	1,4	1,1	1,7	0,9	1,2
Krzeszowice	-0,9	1,9	0,0	-0,6	-0,6	-1,7	-3,1	-1,8	-1,6	-1,4	-2,4	-1,1
Skąpa	2,0	0,5	2,0	-1,7	1,8	3,5	-0,4	0,4	-1,5	-2,7	0,5	0,4
Skawina	2,4	1,8	1,3	1,2	2,1	1,9	1,7	1,8	1,0	1,9	1,1	1,7
Słomniki	2,3	-0,9	-1,8	-0,9	-1,2	-0,4	-2,7	1,2	0,4	0,1	-1,2	-0,5
Świątniki Górne	3,2	3,7	3,1	2,6	2,0	0,6	5,0	1,3	6,7	4,9	2,0	3,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ostatnie lata to zmiana relacji wymeldowań do zameldowań w Gminie Krzeszowice. Do 2017 roku niemal rokrocznie liczba zameldowań była wyższa od wymeldowań. Ta sytuacja zmieniła się w 2018 i 2019 roku, co oznacza ujemne saldo migracji, wpływające dodatkowo negatywnie na sytuację demograficzną jednostki.

Rysunek 4 Zameldowania i wymeldowania w Gminie Krzeszowice w latach 2009-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Większość gmin miejsko-wiejskich w powiecie krakowskim wykazuje dodatnie średnie saldo migracji z lat 2009-2019 – wyjątkiem jest Gmina Słomniki. Gmina Krzeszowice cechuje się średnim saldem migracji wyższym niż dla ogółu gmin województwa małopolskiego, ale znacznie niższym niż ogółu gmin powiatu krakowskiego.

Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2009-2019

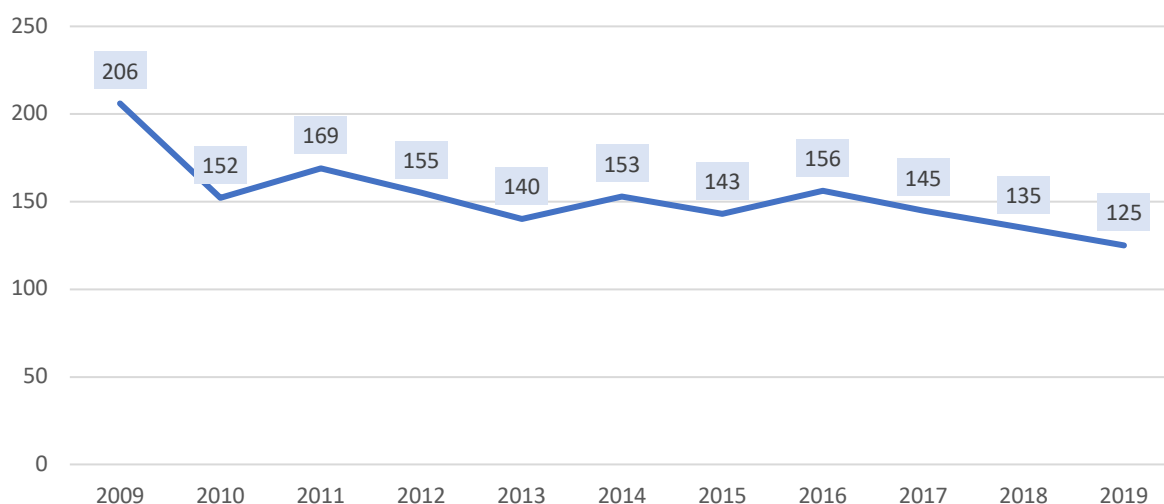
Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2016	2017	2018	2019	średnia 2009-2019
woj. małopolskie	1,34	1,32	1,29	1,07	0,84	0,88	1,09	1,21	1,63	2,02	1,27
pow. krakowski	9,85	9,85	9,05	8,56	7,74	7,17	6,64	7,52	6,46	7,15	8,00
Krzeszowice	3,11	2,73	4,61	3,20	2,74	2,03	-0,06	1,68	-1,12	-0,65	1,83
Skała	8,51	10,52	11,19	12,69	7,84	6,06	3,14	4,08	1,33	2,17	6,75
Skawina	4,16	1,76	1,61	2,68	-0,67	0,09	1,76	0,83	1,73	2,32	1,63
Słomniki	1,17	3,70	0,87	-1,30	-1,52	-2,33	-0,59	0,29	0,29	-1,24	-0,07
Świątniki Górne	3,97	9,86	10,08	10,15	10,24	5,91	5,82	5,76	8,58	9,16	7,95

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Małżeństwa

Spada liczba małżeństw zawieranych przez mieszkańców Gminy Krzeszowice. W 2009 roku było ich 206, w połowie badanego okresu w 2014 roku – 153, w 2019 roku było to jedynie 125.

Rysunek 5 Małżeństwa zawarte w Gminie Krzeszowice w latach 2009-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Krzeszowice cechuje się najniższą spośród wszystkich gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego wartością średniej liczby małżeństw zawartych na 1 000 mieszkańców z lat 2009-2019 – 4,7. Średnia dla województwa małopolskiego to 5,5, a dla powiatu krakowskiego – 5,1.

Tabela 5 Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2009-2019

Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	średnia 2009-2019
woj. małopolskie	6,6	6,1	5,5	5,4	4,9	5,2	5,2	5,3	5,4	5,4	5,3	5,5
pow. krakowski	6,6	5,9	5,4	5,2	4,8	4,7	4,8	5,0	4,5	4,8	4,7	5,1
Krzeszowice	6,5	4,7	5,2	4,8	4,3	4,7	4,4	4,8	4,5	4,2	3,9	4,7
Skala	5,2	5,9	6,3	5,0	6,1	4,2	5,0	5,7	4,2	4,5	4,0	5,1
Skawina	6,6	6,6	6,0	6,5	4,9	4,9	4,9	6,1	4,4	5,0	5,3	5,6
Słomniki	6,9	6,1	6,0	4,9	4,6	4,6	5,1	5,4	4,2	4,2	3,9	5,1
Świątniki Górne	6,1	6,3	5,5	4,4	4,4	5,6	5,0	5,6	4,1	6,9	5,6	5,4

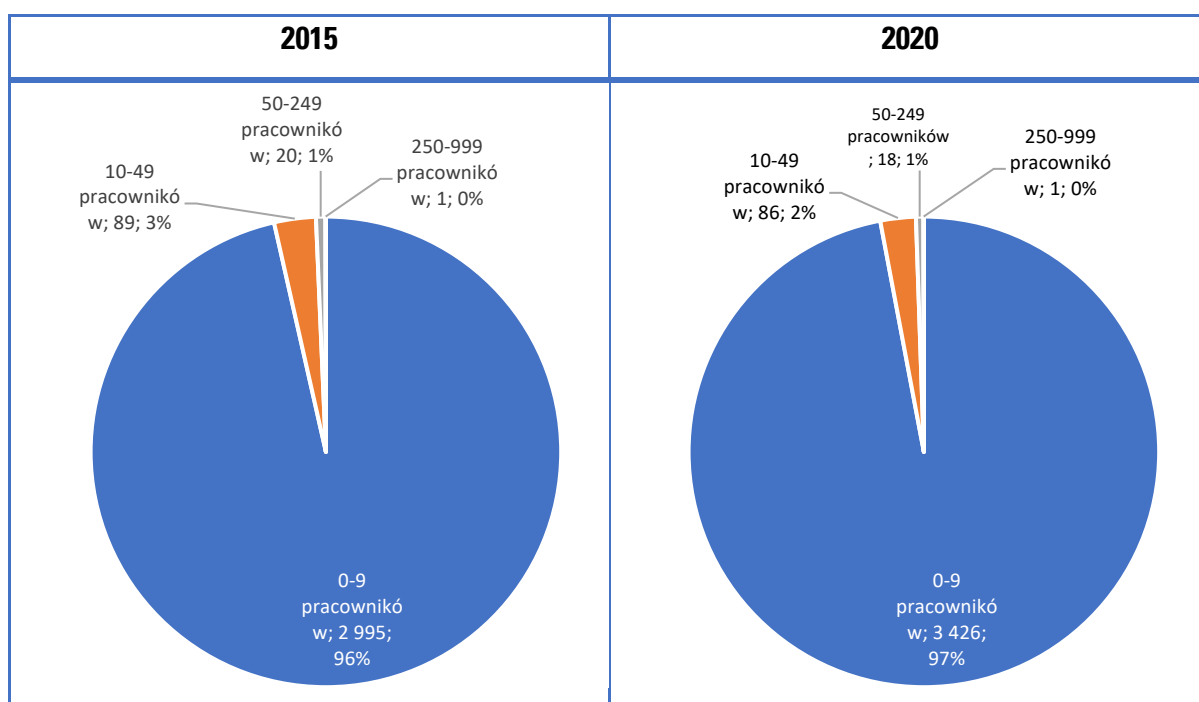
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

3.2 Sytuacja ekonomiczna

Przedsiębiorczość

W Gminie Krzeszowice w 2020 roku zarejestrowanych było 3 531 przedsiębiorstw, z czego 38,8% w samych Krzeszowicach, a 61,2% na terenach wiejskich Gminy. 97% z nich to przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – i tych w Gminie w ostatnich 5 latach przybywało najszybciej. W 2020 roku poza tymi przedsiębiorstwami w Gminie Krzeszowice było 86 firm zatrudniających 10-49 pracowników (mniej niż w 2015 roku), 18 zatrudniających 50-249 pracowników (także mniej niż w 2015 roku) i 1 zatrudniające powyżej 250 pracowników (podobnie jak w 2015 roku).

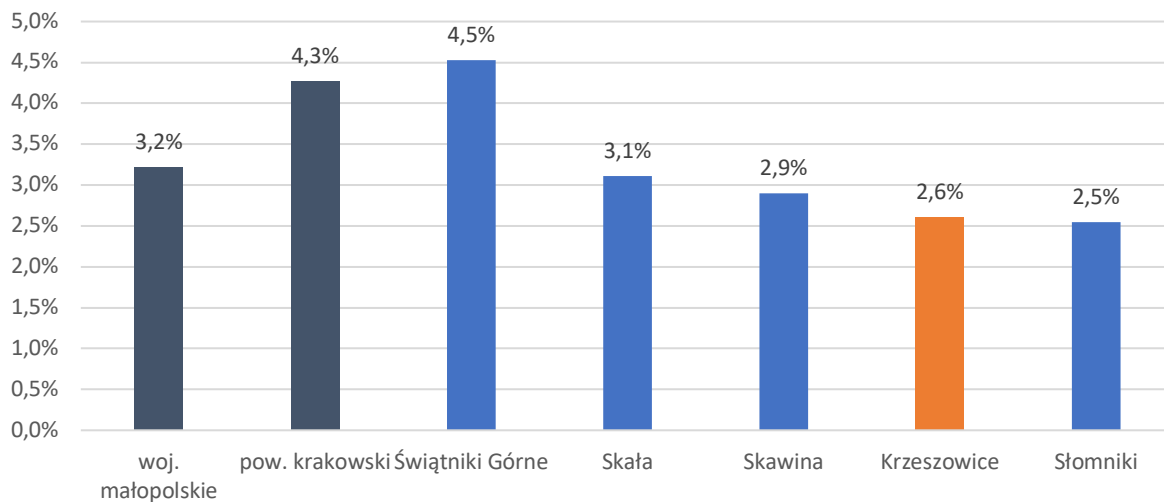
Rysunek 6 Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Krzeszowice według liczby zatrudnionych w 2015 i 2020 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba przedsiębiorstw rosła w średniorocznym tempie (CAGR) 2,6% w latach 2015-2020 (1,6% w mieście Krzeszowice i 3,3% na terenach wiejskich Gminy). Na tle innych gmin miejsko-wiejskich to przeciętny wynik – w pozostałych jednostkach wartość CAGR liczby podmiotów gospodarczych z lat 2015-2020 wynosiła od 2,5% w Gminie Słomniki do 4,5% w Gminie Świątniki Górne.

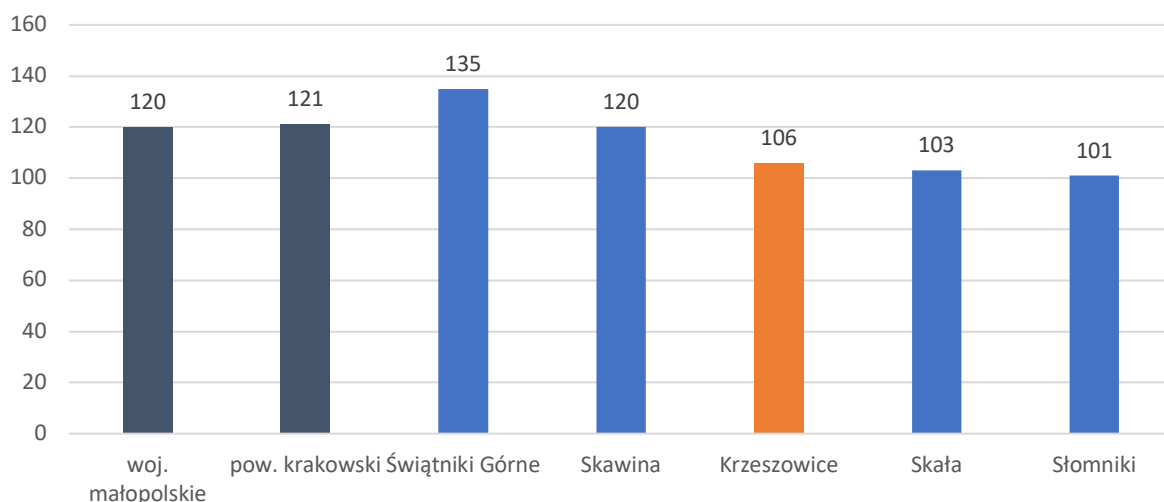
Rysunek 7 Średnioroczna zmiana liczby podmiotów gospodarczych (CAGR) w latach 2015-2020 w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W przeliczeniu na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice w 2019 roku działało 106 podmiotów gospodarczych – to znacznie lepiej niż w 2014 roku, gdy było to 95. Na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego to przeciętny wynik – w grupie porównywanych gmin wartość tego wskaźnika wynosi od 101 w Gminie Słomniki do 135 w Gminie Świątniki Górne. Rezultat Gminy Krzeszowice jest niższy niż ogółu powiatu krakowskiego (121) i województwa małopolskiego (120).

Rysunek 8 Podmioty wpisane do rejestru na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Prawie co 4. podmiot gospodarczy w Gminie Krzeszowice zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym lub naprawą pojazdów (24,3%). Na drugim miejscu wśród najbardziej popularnych rodzajów działalności podmiotów gospodarczych w Gminie Krzeszowice jest budownictwo (15,8% gospodarczych w tej sekcji). Trzecie miejsce zajmuje przetwórstwo przemysłowe (10,1%).

Tabela 6 Podmioty gospodarcze w Gminie Krzeszowice według sekcji PKD w 2020 roku

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów	Odsetek wszystkich podmiotów
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	0,9%
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	6	0,2%
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	356	10,1%
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,0%
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	17	0,5%
Sekcja F	Budownictwo	557	15,8%

Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	858	24,3%
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	236	6,7%
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	96	2,7%
Sekcja J	Informacja i komunikacja	133	3,8%
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	75	2,1%
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	112	3,2%
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	292	8,3%
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	100	2,8%
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19	0,5%
Sekcja P	Edukacja	128	3,6%
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	158	4,5%
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	68	1,9%
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	287	8,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W celu rozwoju przedsiębiorczości i zachęcenia inwestorów do lokowania swojego biznesu na terenie Gminy Krzeszowice powstaje strefa gospodarcza w Miękini. Powierzchnia całkowita strefy ma wynosić 15,82 ha, z czego 4 ha to tereny inwestycyjne. W strefie przewidziane są miejsca na inkubatory przedsiębiorczości, parki i centra technologiczne i logistyczne oraz obiekty przemysłu wysokich technologii i laboratoria. SAG w Miękini będzie wyposażona w ciągi komunikacyjne o charakterze gminnych dróg publicznych, chodniki i ścieżki rowerowe wraz z oświetleniem, sieci wodociągową i kanalizacyjną oraz kanały technologiczne dla lokalizacji przewodów zasilających w energię elektryczną i teletechnikę - tym samym będzie kompletnie wyposażoną strefą gospodarczą. Strefa jest pomysłem na zagospodarowanie nieczynnego kamieniołomu porfiru. Tuż obok w Miękini ma powstać w porozumieniu z gminą

Centrum Zrównoważonego Rozwoju i Poszanowania Energii Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Wsparcie dla dynamizowania przedsiębiorczości w Gminie Krzeszowice oferuje ponadto szereg instytucji, obejmujących swoim działaniem teren Gminy. Wśród nich są: Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości (jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Małopolskiego wspierająca przedsiębiorczość, politykę społeczną i edukację), Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej (udziela wsparcia w formie pożyczek, szkoleń, warsztatów, porad, doradztwa i wypłacanych grantów dla zakładających i prowadzących działalność gospodarczą), Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego (udziela pomocy finansowej, inwestycyjnej, doradczej i szkoleniowej), Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego (oferuje wsparcie w szczególności dla bezrobotnych, ale także pracodawców w zakresie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy czy pożyczki na utworzenie stanowiska pracy) i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

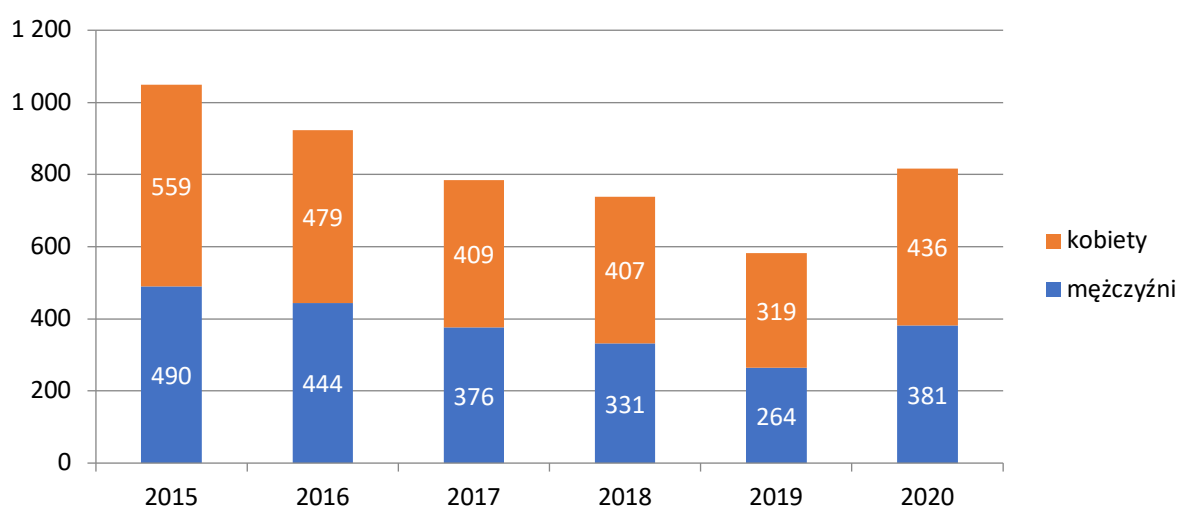
Na szczególną uwagę zasługuje Lokalna Grupa Działania Nad Białą Przemszą, która funkcjonuje w formie stowarzyszenia i działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i aktywizowania ludności wiejskiej. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Nad Białą Przemszą” jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, natomiast nadzór nad jego działalnością sprawuje Marszałek Województwa Małopolskiego. W skład LGD „Nad Białą Przemszą” poza Gminą Krzeszowice wchodzi 6 gmin powiatu olkuskiego: Bolesław, Bukowno, Klucze, Olkusz (z wyłączeniem miasta Olkusz), Trzyciąż i Wolbrom. Stowarzyszenie realizuje szereg inicjatyw dla lokalnej społeczności, w tym sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości poprzez udzielanie wsparcia na podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej.

Rynek pracy

Na koniec 2020 roku w Urzędzie Pracy Powiatu Krakowskiego zarejestrowanych było 817 osób z Gminy Krzeszowice, z czego 32,1% (262 osoby) to byli mieszkańcy Krzeszowic, a pozostałe 67,9% (555 osób) – terenów wiejskich Gminy. Liczba bezrobotnych była o 22,1% niższa niż w 2015 roku, ale jednocześnie 40,1% wyższa niż rok wcześniej. Jest to wynikiem specyficznej sytuacji gospodarczej w 2020 roku – pandemii koronawirusa, która wpłynęła na wiele branż

poprzez obostrzenia epidemiczne. Kryzys gospodarczy uwidocznił się w statystykach rynku pracy. Na koniec 2020 roku 53,4% bezrobotnych Gminy Krzeszowice stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych w 2020 roku w stosunku do 2015 roku zmniejszała się podobnie bez względu na płeć (spadek o 22,2% u mężczyzn, o 22,0% u kobiet). W relacji z rokiem 2019 znacznie zwiększyła się liczba bezrobotnych mężczyzn (o 44,3%) niż kobiet (o 36,7%). Bezrobotni zarejestrowani z Gminy Krzeszowice stanowili w 2020 roku 13,8% ogółu bezrobotnych w powiecie krakowskim (w 2015 roku było to 16,1%).

Rysunek 9 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z Gminy Krzeszowice w latach 2015-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

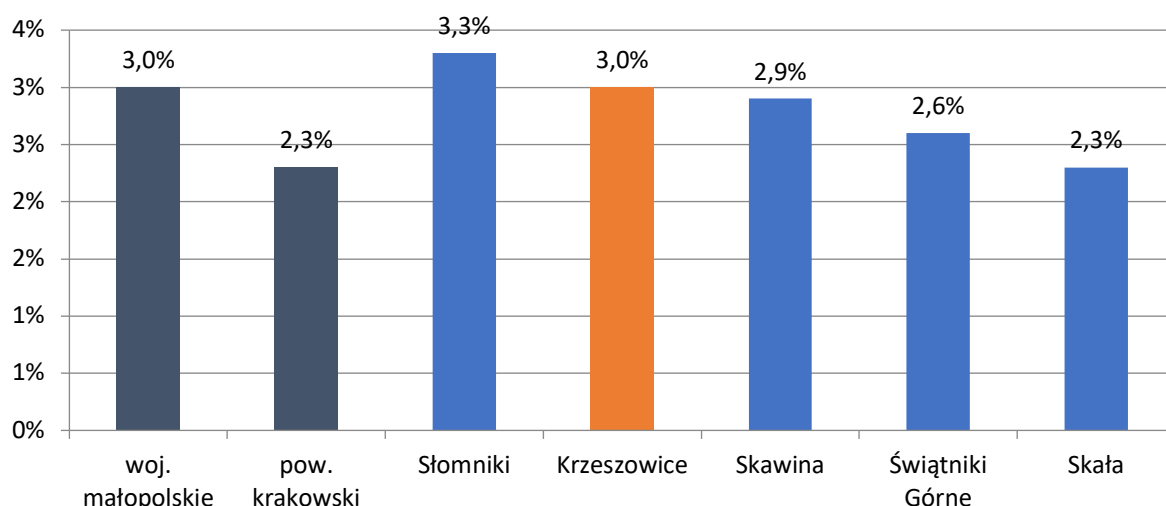
Jak podaje Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, na koniec 2020 roku 28,2% bezrobotnych Gminy Krzeszowice to osoby młode, do 30. roku życia, 25,7% to z kolei osoby po 50. roku życia, a 46,5% jest bezrobotnych długotrwale³.

Gmina Krzeszowice cechuje się wartością wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na poziomie średniej dla województwa małopolskiego – 3,0% w 2019 roku. Jest to jednak wartość mniej korzystna niż w ogóle powiatu krakowskiego – 2,3%. Ze wszystkich gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego wartość omawianego wskaźnika jest wyższa jedynie w Gminie Słomniki. W samym mieście Krzeszowice udział

³ Bezrobotni według gmin – stan w końcu 2 półrocza 2020 roku, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego.

bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2019 roku 3,4%, na terenach wiejskich - 2,9%.

Rysunek 10 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Krzeszowice cechuje się ponadto niższą niż średnia powiatu i województwa liczbą pracujących na 1000 ludności (148 w 2019 roku wobec 250 w województwie i 198 w powiecie). Na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu jest to jednak rezultat przeciętny – wyższy mają Gminy Skawina (334) i Świątniki Górne (159). Bardzo dynamicznie rośnie jednak wartość tego wskaźnika – od 2014 roku zwiększył się on aż o 24,4%. W mieście Krzeszowice wartość tego wskaźnika w 2019 roku wynosiła 312 (więcej niż średnia wojewódzka), na terenach wiejskich z kolei – 74.

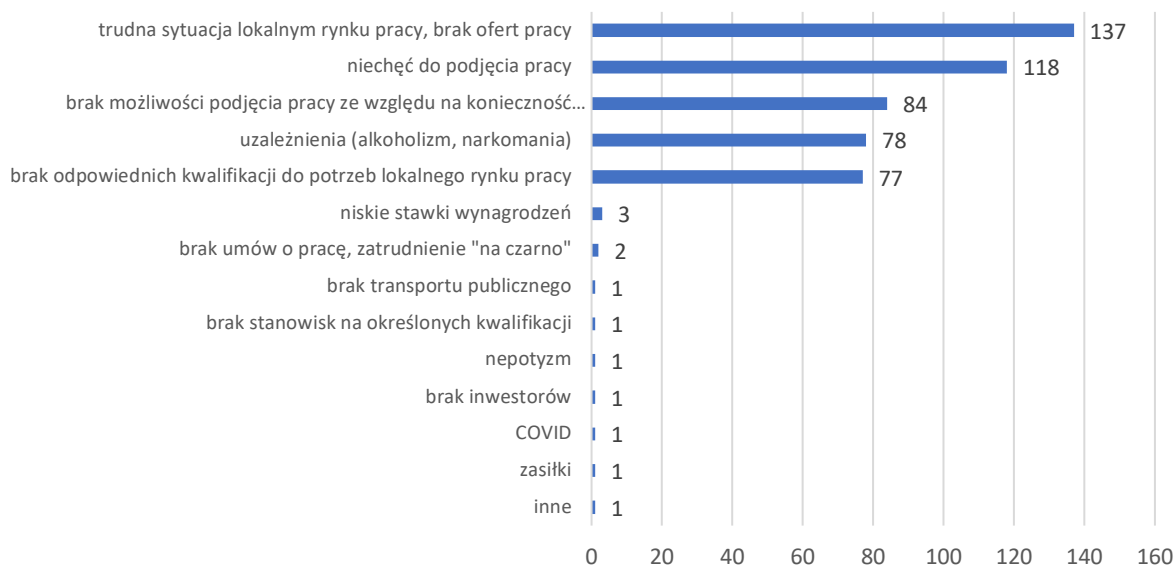
Tabela 7 Pracujący na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2014-2019

Typ jednostki	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dynamika 2014-2019
woj. małopolskie	220	222	231	238	244	250	13,6%
pow. krakowski	173	183	190	203	194	198	14,5%
Krzeszowice	119	135	146	143	143	148	24,4%
Skala	103	84	86	90	89	91	-11,7%
Skawina	279	296	320	331	360	334	19,7%
Słomniki	120	126	125	124	138	148	23,3%
Świątniki Górne	126	134	149	131	125	159	26,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ankietowani biorący udział w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Krzeszowice wskazują na dwie szczególnie ważne przyczyny bezrobocia w Gminie – brak ofert pracy oraz niechęć do podjęcia pracy. Jako ważny czynnik można wymienić także brak możliwości podjęcia pracy ze względu na konieczność opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi (osoby z niepełnosprawnością, starsi). Wśród innych czynników, które samodzielnie wskazywali ankietowani są: niskie stawki wynagrodzeń, oferty pracy „na czarno”, brak transportu publicznego, brak inwestorów czy pandemia.

Rysunek 11 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są według Pana/Pani główne powody bezrobocia w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Infrastruktura

Niemal wszyscy mieszkańcy Gminy Krzeszowice mają dostęp do wodociągu (95,0% - więcej niż w ogóle województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego, gdzie jest to odpowiednio 82,0% oraz 93,4%). Dostęp do kanalizacji w Gminie także jest na relatywnie wysokim poziomie (74,9% wobec 63,9% w województwie i 56,9% w powiecie). Korzystnie wypada także dostęp do gazociągu na tle województwa i powiatu (76,9% wobec 63,6% w województwie i 75,2% w powiecie). Korzystny jest także fakt zwiększania dostępności do wymienionych sieci w Gminie Krzeszowice, szczególnie w obszarze kanalizacji, gdzie ta dostępność zwiększyła się od 2014 roku o 6,2 p.p.

Tabela 8 Odsetek korzystających z wodociągu, kanalizacji i gazu w Gminie Krzeszowice na tle województwa i powiatu w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana [p.p.]
wodociąg							
woj. małopolskie	80,5%	81,1%	81,4%	81,6%	81,7%	82,0%	+1,5 p.p.
pow. krakowski	92,3%	92,5%	92,7%	92,9%	93,2%	93,4%	+1,1 p.p.
Krzeszowice	94,5%	94,5%	94,6%	94,7%	94,7%	95,0%	+0,5 p.p.
kanalizacja							
woj. małopolskie	59,8%	61,4%	62,6%	63,0%	63,3%	63,9%	+4,1 p.p.
pow. krakowski	48,8%	53,3%	54,6%	55,5%	56,0%	56,9%	+8,1 p.p.
Krzeszowice	68,7%	72,4%	73,7%	73,9%	74,0%	74,9%	+6,2 p.p.
gaz							
woj. małopolskie	62,5%	62,3%	62,3%	62,1%	63,2%	63,6%	+1,1 p.p.
pow. krakowski	72,1%	72,2%	73,5%	74,0%	74,7%	75,2%	+3,1 p.p.
Krzeszowice	75,0%	75,0%	75,2%	75,8%	76,4%	76,9%	+1,9 p.p.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Komunikacja

Największym traktem komunikacyjnym przecinającym Gminę Krzeszowice jest autostrada A4, przechodząca przez południową część Gminy. Bezpośredni wjazd na autostradę oraz zjazd z niej na tereny Gminy Krzeszowice umożliwia rozbudowany w 2017 roku węzeł Rudno. To rozwiązanie umożliwia bezpośrednie i szybkie połączenie Gminy z dwoma dużymi ośrodkami miejskimi – Krakowem i Katowicami. Przez centralną część w Gminy w tym przez jej główny ośrodek miejski - Krzeszowice – przebiega z kolei droga krajowa nr 79, także łącząca Katowice z Krakowem.

W ostatnich latach zrealizowano szereg inwestycji drogowych na terenie Gminy Krzeszowice, m.in.: kompleksowy remont drogi powiatowej nr 2188 Krzeszowice-Tenczynek-Rudno, przebudowa dróg gminnych w Krzeszowicach, remont drogi gminnej w Dębniku i przebudowa drogi gminnej w Dubiu. W 2021 roku pozyskano także dofinansowania na nowe inwestycje, w

tym 25,3 mln zł na budowę nowej drogi, prowadzącej od drogi krajowej nr 79 do terenów inwestycyjnych położonych powyżej ul. Bandurskiego.

Przez Gminę biegnie także linia kolejowa. Obsługuje ona przede wszystkim ruch lokalny w kierunku Krakowa, Oświęcimia, Katowic, Częstochowy i Wodzisławia. W 2020 roku zakończono modernizację stacji kolejowej w Krzeszowicach, w ramach której wymieniono tory, sieć trakcyjną i urządzenia sterowania ruchem kolejowym, a także wybudowano trzy perony. Stacja została przystosowana do obsługi ruchu aglomeracyjnego, ale także dalekobieżnego. Przy dworcu kolejowym powstaje ponadto parking w formule „Parkuj i jedź”. W ramach projektu powstać ma 146 miejsc postojowych, zatoka z przystankiem dla busów, miejsca postoju 30-minutowego i dla taksówek, a także stanowiska z zadaszeniem dla rowerów. Niedaleko dworca kolejowego znajduje się dworzec autobusowy, z którego odjeżdżają minibusy i autobusy.

Bardzo korzystne jest położenie Gminy Krzeszowice także w zakresie transportu lotniczego. Kraków Airport w Balicach jest w zasięgu kilkunastu minut podróży samochodem, a śląskie lotnictwo Pyrzowice zlokalizowane jest niespełna 80 km od Krzeszowic.

Zasoby przyrodnicze

Zasoby przyrodnicze z jednej strony wpływają na jakość życia mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego, z drugiej są także walorem, w oparciu o który działają przedsiębiorstwa wielu branż, w szczególności turystycznej i gastronomicznej. Zasoby naturalne przyciągają także odwiedzających spoza gminy do przebywania na jej terenie, a potencjalnie także do zamieszkania czy inwestowania.

Według statystyk Banku Danych Lokalnych obszary prawnie chronione z uwagi na wysokie walory przyrodnicze w Gminie Krzeszowice zajmują 9 167,38 ha, co stanowi aż 65,9% powierzchni Gminy ogółem. Obszary chronione z jednej strony zabezpieczają cenne bogactwo Gminy Krzeszowice przed niekorzystnym działaniem człowieka i mogą stanowić motor dla rozwoju działalności rekreacyjnej, z drugiej strony jednak ograniczają rozwój części działalności gospodarczych, np. z obszarów przemysłu.

Obszary chronione na terenie Gminy Krzeszowice obejmują:

- Rudniański Park Krajobrazowy, obejmujący zlewnie potoków Rudno i Brodła z niewielkim fragmentem rezerwatu Dolina Potoku Rudno (rezerwat częściowy, leśny o powierzchni 95,94 ha z otuliną o powierzchni 100,88 ha, stanowiący fragment większego kompleksu leśnego zwanego Lasem Orlej; obejmuje dobrze zachowany łęg olszowy i olsu oraz stanowiska geologiczne dawnego kamieniołomu porfirów „Orlej”);
- Tenczyński Park Krajobrazowy, obejmujący pasmo Garbu Tenczyńskiego, fragment Puszczy Dulowskiej (podmokłej, porastanej lasami olchowymi i borem bagiennym) oraz Rowu Krzeszowickiego; na terenie Parku znajdują się ruiny zamku „Tenczyn” w Rudnie oraz 2 stanowiska dokumentacyjne: kamieniołom „Nowa Krystyna” w Tenczynku prezentujący piaskowce wapniste i wapienie piaszczyste z bogatą fauną małży, ramienionogów i amonitów oraz odsłonięcie „Na Czerwieńcu” w Tenczynku, prezentujące skały wapienne, wapienno-piaszczyste i wapienie piaszczyste, także z bogatą fauną małży, ramienionogów i amonitów;
- Rezerwat Dolina Eliaszkówki, czyli rezerwat leśny o powierzchni 107,2 ha, obejmujący część doliny potoku Eliasówka; w dolinie wypływa m.in. źródło św. Eliasza, które uznawane jest na zdroj o właściwościach leczniczych;
- Rezerwat Dolina Raclawki, czyli rezerwat krajobrazowy o powierzchni 472,66 ha, chroniący duży kompleks naturalnego ekosystemu leśnego (łęg olszowy, jaworzyna górska, grąd, buczyna karpacka);
- Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie, zajmujący powierzchnię 20 686,1 ha z otuliną o powierzchni 13 017,0 ha, składający się z jarowych dolin położonych na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej; składa się z licznych dolin i potoków z formami rzeźby krasowej; w Parku leży Dolina Dzwonek nad Żbikiem (zwana także Doliną Za Skałkami, Doliną za Żbikiem) z grupą skał wapiennych górnej jury z figurą Matki Boskiej na szczycie (pomnik przyrody) ⁴.

Krzeszowice były w przeszłości ośrodkiem uzdrowiskowym. Pozostałościami po tej historii jest uzdrowiskowy układ urbanistyczny z takimi obiektami jak Zdrój Główny, Łazienki „Zofia” (aktualnie funkcjonujące jako ośrodek leczniczy i kąpielowy – Ośrodek Rehabilitacji Narządu

⁴ Mapa interaktywna Gminy Krzeszowice, <http://www.odkryjkrzeszowice.pl/main/e-mapa#c=50.147294,19.588676&z=12&cat=4&scat=28&pkt=270>, dostęp: 9.06.2021

Ruchu Krzeszowice, zwany Balneologią), Willa „Japonka” i Uzdrowski Dom Gościnny (od 1945 roku siedziba liceum ogólnokształcącego). Powrót do tradycji uzdrowskich należy do planów samorządowców w Gminie Krzeszowice, co pozwoli rozwinąć funkcję turystyczno-rekreacyjną Krzeszowic.

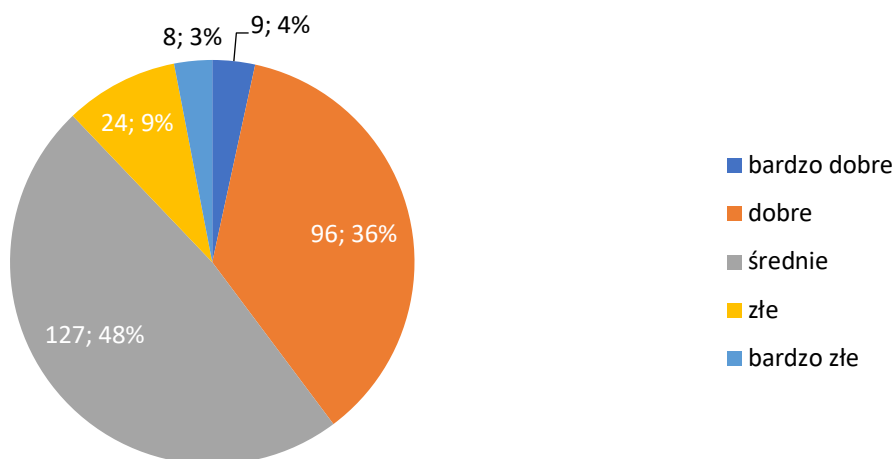
Poza walorami przyrodniczymi Gmina przyciągać może atrakcjami kulturalnymi. Wśród nich wymienić należy w szczególności Zamek Tenczyn w Rudnie (jeden z zamków kazimierzowskiego systemu tzw. Orlich Gniazd z pomnikiem przyrody – klonem jaworem – rosnącym na dziedzińcu) i klasztor karmelitów bosych w Czernej (klasztor ufundowany w XVII wieku, znajdujący się w Dolinie Eliaszkówki, otoczony rezerwatem przyrody).

3.3 Zasoby ludzkie

Ocena warunków życia przez mieszkańców

Największa część ankietowanych w badaniu dotyczącym problemów społecznych – bo 48% - ocenia warunki życia w gminie Krzeszowice jako średnie. 40% mieszkańców uznaje, że są dobre lub bardzo dobre, a 7% - że złe lub bardzo złe. Największy odsetek negatywnych odpowiedzi uzyskano w przedziale wiekowym 26-40 lat – 15% ankietowanych w tym wieku uznaje, że warunki życia w Gminie Krzeszowice są złe lub bardzo złe. Drugą najmniej zadowoloną z warunków życia w Gminie grupą są osoby poniżej 17 roku życia – 14% z nich uznaje warunki życia w Gminie jako złe lub bardzo złe.

Rysunek 12 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jak w Pana/Pani ocenie są aktualne warunki życia mieszkańców Gminy Krzeszowice?

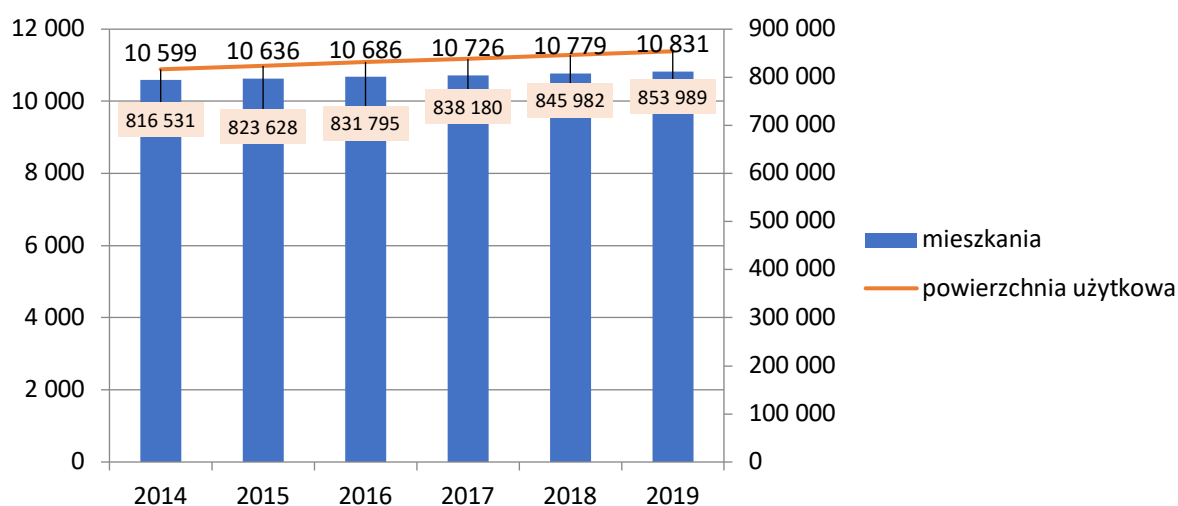

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Sytuacja mieszkaniowa

Według danych GUS w Gminie Krzeszowice w 2019 roku było 10,8 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 853 tys. m². Od 2014 roku liczba mieszkań wzrosła o 2,2%, a ich powierzchnia użytkowa – o 4,6%.

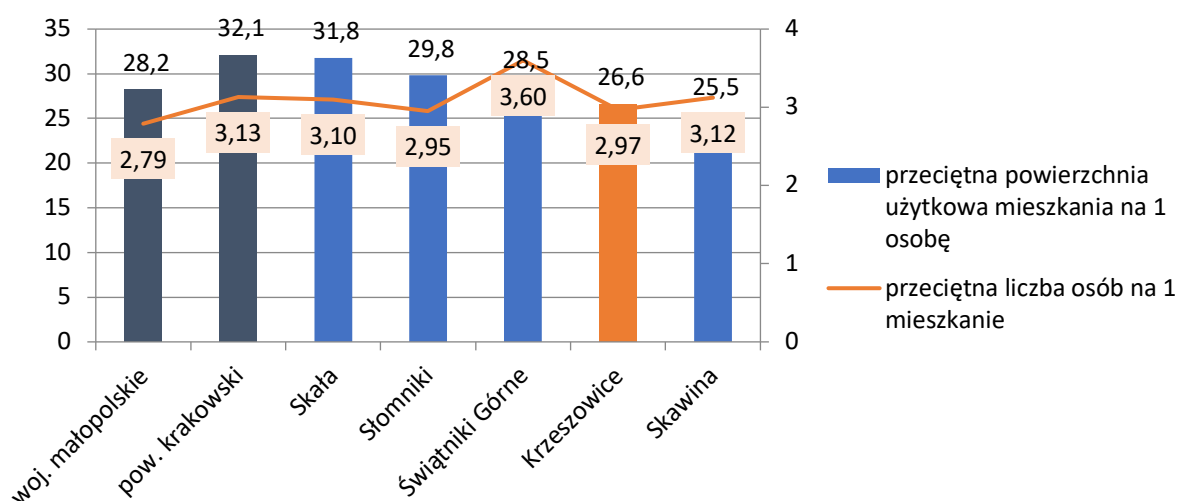
Rysunek 13 Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań [m²] w Gminie Krzeszowice w latach 2014-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie Krzeszowice w relacji z liczbą mieszkańców jest mniejsza od średniej powiatowej (26,6 m²/os. w Gminie wobec 32,1 m²/os. w powiecie), ale na 1 mieszkanie przypada tam mniej osób. Na tle innych gmin miejsko-wiejskich Gmina Krzeszowice wypada sobie pod względem wskaźnika przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na osobę, ale korzystniej pod względem przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie.

Rysunek 14 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m²] i przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Krzeszowice dysponuje 334 mieszkaniami gminnymi o łącznej powierzchni 13 620 m² (w 2015 roku było ich 336) oraz 32 lokalami socjalnymi o powierzchni 554 m² (w 2015 roku było ich 30).

Tabela 9 Mieszkania gminne i lokale socjalne w Gminie Krzeszowice

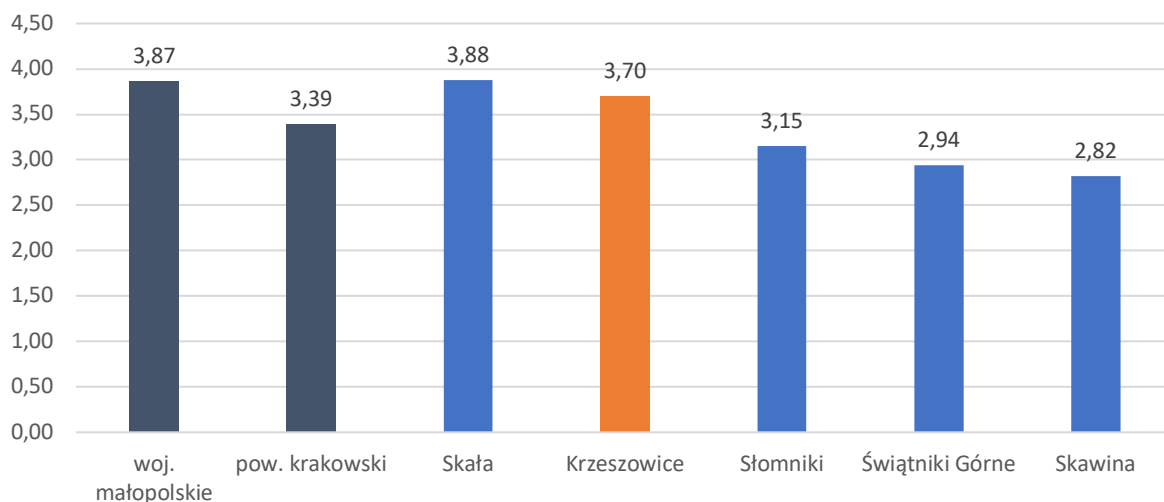
Mieszkania gminne (dane z 2018 roku)	Liczba	334
	Powierzchnia użytkowa mieszkań	13 620 m ²
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	40,78 m ²
Lokalne socjalne (dane z 2019 roku)	Liczba lokali	32
	Powierzchnia użytkowa lokali	554 m ²
	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu	17,3 m ²

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Organizacje pozarządowe

Według danych GUS na terenie Gminy Krzeszowice działa 20 fundacji i 99 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Duża statystyczna liczba organizacji społecznych przekłada się na wysoką wartość wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców. Jest ona niemal najwyższa spośród wszystkich gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego (wyższa jest jedynie w Gminie Skała) i wyższa od średniej dla powiatu krakowskiego. To bardzo dobry rezultat w kontekście tego, że w organizacjach pozarządowych akumuluje się kapitał społeczny, a aktywność tego typu podmiotów może wspomagać radzenie sobie z problemami społecznymi w Gminie.

Rysunek 15 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród organizacji pozarządowych na terenie Gminy Krzeszowice znajduje się 5 organizacji ze statusem OPP, uprawniającym do otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Te organizacje to:

- Stowarzyszenie „Otwórzmy Przed Nimi Życie” z Krzeszowic, działające w obszarze pomocy dzieciom, młodzieży i osobom z niepełnosprawnością z różnymi dysfunkcjami poprzez organizowanie różnych form rehabilitacji i wypoczynku czy szukanie pomocy finansowej dla nabywania leków i realizację programu leczenia;
- Interwencyjny Zespół Pomocy Międzyludzkiej z Krzeszowic, działający od 20 lat, której aktywność skierowana jest do ludzi w trudnej sytuacji życiowej i losowej, zajmująca się organizacją pomocy materialnej dla rodzin, dzieci i osób samotnych czy organizacją kolonii dla dzieci;
- Gminny Klub Sportowy Świt w Krzeszowicach – lokalny klub sportowy;
- Stowarzyszenie Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Alf” z miejscowości Dubie, koncentrująca się na wsparciu odkrywania zdolności dzieci przez prace plastyczne, muzyczne, techniczne, sportowe i inne działania, które realizuje poprzez zajęcia dla dzieci np. w zakresie gimnastyki korekcyjnej, warsztatów fotograficznych, zajęć plastycznych, zawodów sportowych i in.;

- Stowarzyszenie „Ratuj Tenczyn” z Krzeszowic, skupiające się na prowadzeniu kampanii informacyjnych poprzez stronę internetową, stałą obecność w mediach, organizację imprez turystycznych i kulturalnych mających na celu popularyzowanie wiedzy o Tenczynie.

Aktywność społeczna realizowana jest w jeszcze innych organizacjach, nieposiadających statusu OPP, które koncentrują się na szeregu obszarów działania – realizowanie wspólnych zainteresowań, podejmowanie się inicjatyw społecznych, wspieranie w trudnościach życiowych czy chorobach czy aktywizowanie społeczności wiejskich. Inne stowarzyszenia i fundacje w Gminie Krzeszowice – poza wymienionymi wcześniej organizacjami ze statusem OPP - to:

- Fundacja Inicjatyw Lokalnych i Oświatowych w Krzeszowicach;
- Fundacja KOBIEȒA W REGIONIE;
- Hufiec ZHP im. Szarych Szeregów;
- Lokalna Grupa Działania Zdrój;
- Polski Klub Ekologiczny;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów;
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział 0197 Krzeszowice;
- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Krzeszowicach;
- Polski Związek Wędkarski;
- Polskie Stronnictwo Ludowe;
- Stowarzyszenie Nasz Tenczynek;
- Stowarzyszenie Antykwariuszy, Kolekcjonerów i Manszardów;
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policjnych;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Miejscowości Czarna;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Osiedla Źbik;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Quartetis w Nowej Górze;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Woli Filipowskiej;
- Stowarzyszenie Kobiet z Problemami Onkologicznymi;
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krzeszowickiej;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ośrodka Rehabilitacji Narządu Ruchu Sanus;

- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Samorządności i Demokracji Lokalnej;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej w Czernej;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola w Tenczynku "Tęcza Marzeń";
- Stowarzyszenie Pszczelarzy Powiatu Krakowskiego;
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rudno;
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Razem" w Siedlcu;
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Więzi w Filipowicach;
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw na Rzecz Szkoły i Środowiska Wsi Paczółtowice MY;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci;
- Związek Kombatantów RP i b. Więźniów Politycznych;
- Fundacja Wyłącz Telewizor;
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Na Wulkanie";
- Stowarzyszenie Klub Wspinaczkowy Trawers;
- Stowarzyszenie przy Szkole Podstawowej im. J. Łachuta w Ostrężnicy Podaj Dalej;
- Stowarzyszenie miłośników Siedlca i dolinek krakowskich;
- Stowarzyszenie Ogrodowe "Tenczyńskie Skałki";
- Stowarzyszenie Centrum Aktywności Ruchowej Junior;
- Krzeszowickie Towarzystwo Pszczelnicze BARĆ;
- Stowarzyszenie Zielona Energia Miękini.

Duża aktywność społeczna w organizacjach pozarządowych to korzystny aspekt w kontekście polityki społecznej Gminy. Organizacje trzeciego sektora wspierają instytucje publiczne w rozwiązywaniu wielu problemów społecznych, wspomagając osoby w trudnościach życiowych, organizując czas dzieciom czy działając na rzecz osób najstarszych. Aktywność mieszkańców Gminy Krzeszowic w tym zakresie to duży jej atut.

Edukacja

W Gminie Krzeszowice znajduje się i 14 szkół podstawowych, a ponadto 2 szkoły ponadpodstawowe i Państwowa Szkoła Muzyczna.

Według gminnych statystyk pochodzących z *Oceny zasobów pomocy społecznej* za 2020 rok w zasobach infrastruktury społecznej Gminy Krzeszowice w obszarze wczesnej edukacji znajduje się 1 żłobek dysponujący 29 miejscami, 2 kluby dziecięce dysponujące 35 miejscami, 12 przedszkoli publicznych i niepublicznych dysponujących 1 719 miejscami, 16 świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży, w tym 13 przyszkolnych i 3 pozaszkolne.

Według statystyk Banku Danych Lokalnej Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Krzeszowice notuje się z 64 oddziały przedszkolne – te dane wykorzystano do porównania z innymi gminami miejsko-wiejskimi powiatu krakowskiego. Do przedszkoli w Gminie Krzeszowice według GUS uczęszcza ponad 1 100 dzieci. Liczba dostępnych miejsc w przedszkolach zbliżona jest do liczby dzieci do nich uczęszczających – statystyki znamionują, że może występować pewna trudność w znalezieniu dodatkowych miejsc. Liczba miejsc w przedszkolach w Gminie Krzeszowice wzrosła o 17,3% w latach 2014-2018, liczba dzieci z kolei z lat 2014-2019 – o 11,2%.

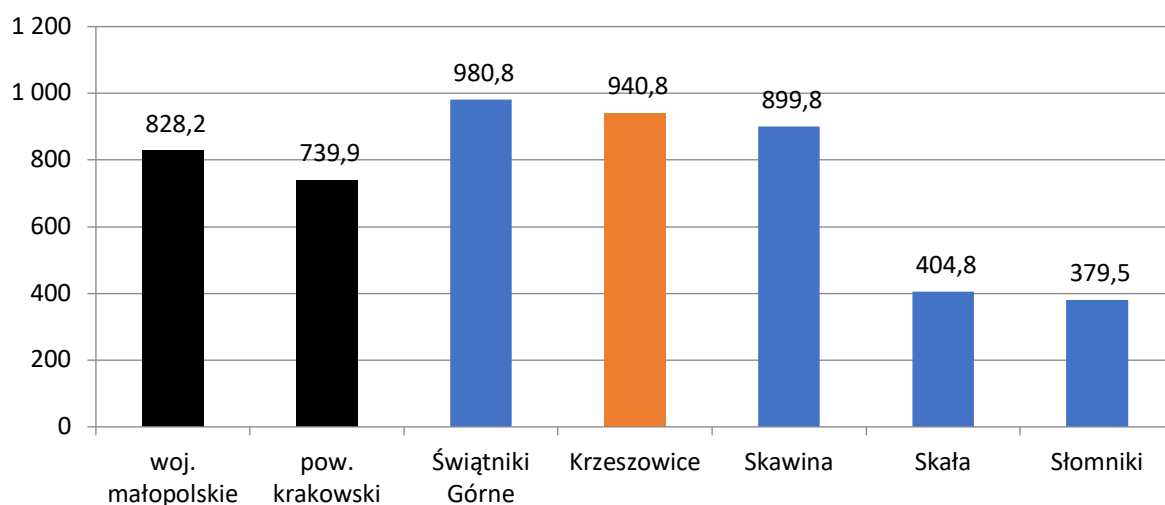
Tabela 10 Liczba dzieci i miejsc w przedszkolach w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego w latach 2013-2019

Typ jednostki	Liczba dzieci			Liczba miejsc			Stosunek liczby dzieci do liczby miejsc 2018/2019
	2014	2019	Dynamika 2013-2019	2014	2018	Dynamika 2013-2018	
Krzeszowice	1 031	1 146	11,2%	1 009	1 184	17,3%	96,8%
Skała	398	400	0,5%	179	187	4,5%	213,9%
Skawina	1 567	1 723	10,0%	1 315	1 632	24,1%	105,6%
Słomniki	403	519	28,8%	258	215	-16,7%	241,4%
Świątniki Górne	371	527	42,0%	308	459	49,0%	114,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Jednak o dobrej dostępności miejsc w przedszkolach w Gminie Krzeszowice świadczy dostarczany przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego wskaźnik liczby miejsc w przedszkolach na 1 000 dzieci w grupie w wieku 3-6 lat wynoszący 940,8. To bardzo dobry wynik na tle powiatu krakowskiego i województwa małopolskiego, a lepszy wynik z gmin miejsko-wiejskich cechuje jedynie Gminę Świątniki Górne (980,8).

Rysunek 16 Miejsca w przedszkolach na 1 000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2018 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

We szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Krzeszowice w 2019 roku uczyło się 2 472 dzieci – to o 8,3% mniej niż w 2014 roku. Spadki liczby uczniów dotyczą niemal wszystkich gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego (za wyjątkiem Gminy Skała), a w Gminie Krzeszowice nie są najznaczniejsze (największy spadek liczby uczniów w Gminie Słomniki – o 15,5%).

Tabela 11 Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2014-2019

Typ jednostki	2014	2019	Dynamika 2014-2019
woj. małopolskie	311 304	280 870	-9,8%
pow. krakowski	24 198	23 795	-1,7%
Krzeszowice	2 696	2 472	-8,3%
Skała	871	886	+1,7%
Skawina	4 086	3 896	-4,7%
Słomniki	1 359	1 149	-15,5%
Świątniki Górne	1 101	965	-12,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Uczniowie ze szkół w Gminie Krzeszowice osiągają bardzo dobre wyniki w zakresie egzaminu ósmoklasisty na tle województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego. We wszystkich obszarach badania kompetencji na koniec szkoły podstawowej w 2020 roku wyniki uczniów ze szkół w Gminie Krzeszowice były korzystniejsze niż średnia powiatowa i wojewódzka. To korzystna wiadomość w kontekście przygotowania młodych mieszkańców do dalszej edukacji, a w konsekwencji – wejścia na rynek pracy.

Tabela 12 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Krzeszowice na tle powiatu i województwa w 2020 roku

Jednostka	Średni wynik z j. polskiego	Średni wynik z matematyki	Średni wynik z j. angielskiego
woj. małopolskie	62%	51%	57%
pow. krakowski	63%	53%	58%
Krzeszowice	65%	54%	61%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie.

Szkoły w Gminie Krzeszowice zajmują dobre miejsca w rankingach szkół podstawowych – trzy szkoły z terenu Gminy w 2019 roku było w pierwszych 300 najlepszych szkołach w województwie małopolskim, kolejna szkoła była tuż zaraz za tą stawką, na miejscu 309. Jakość edukacji w szkołach podstawowych na terenie Gminy Krzeszowice można zatem ocenić pozytywnie.

Tabela 13 Miejsce w rankingu szkół podstawowych szkół z Gminy Krzeszowice w 2019 roku

Szkoła	Miejsce w rankingu	Średnia liczba punktów z egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Krzeszowicach	178	67,46
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Nowej Górze	223	65,82
Szkoła Podstawowa im. Jana Łachuta w Ostrężnicy	251	64,78
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Krzeszowicach	309	62,97
Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Zalasiu	407	60,71
Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Tenczynku	452	59,69
Zespół Placówek Oświatowych Szkoła Podstawowa im. Józefa Bema w Woli Filipowskiej	472	59,28
Szkoła Podstawowa im. Krystyny i Andrzeja Potockich w Miękini	536	57,67
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Sance	596	56,22
Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Nawojowej Górze	625	55,61
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Wyspiańskiego w Filipowicach	668	54,64
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Paczółtowicach	942	47,87
Szkoła Podstawowa im. mjr Józefa Ryłko w Czernej	1000+	41,79

Źródło: www.miestopociech.pl

W Gminie Krzeszowice mieszczą się także szkoły ponadpodstawowe – Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Krzeszowicach i Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Krzeszowicach. Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Krzeszowicach w 2021 roku zajęło 809. Miejsce w rankingu liceów dla województwa małopolskiego⁵. Należy jednak pamiętać, że szkoła ta konkuruje w rankingu z renomowanymi szkołami ponadpodstawowymi w Krakowie. Można wskazać, że liceum w Krzeszowicach jest alternatywą dla młodzieży w Gminie, która nie ma możliwości realizacji edukacji poza jej granicami, a chce uzyskać dobre przygotowanie do egzaminu maturalnego.

⁵ www.2021.licea.perspektywy.pl

Kultura

Centrum życia kulturalnego w Gminie Krzeszowice jest Centrum Kultury i Sportu w Krzeszowicach. Misją podmiotu jest współtworzenie oraz rozwijanie kultury i sportu w lokalnej społeczności, kształtowanie i zaspokajanie potrzeb, pasji, umiejętności, kreowanie postaw aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Centrum działa w oparciu o następujący schemat organizacyjny:

- dyrektor (z sekretariatem);
- dział finansowo-administracyjny (główny księgowy, pracownicy administracji);
- dział imprez, promocji i edukacji kulturalnej (główny specjalista ds. kultury, instruktorzy);
dział sportowy (główny specjalista ds. sportu, instruktorzy);
- dział artystyczny (Galeria w Pałacu Vauxhall, Galeria Pod Jedynką).

Filiami podmiotu są Kopalnia Talentów w Krzeszowicach, Klub przy Rynku w Nowej Górze i Klub Centrum w Tenczynku.

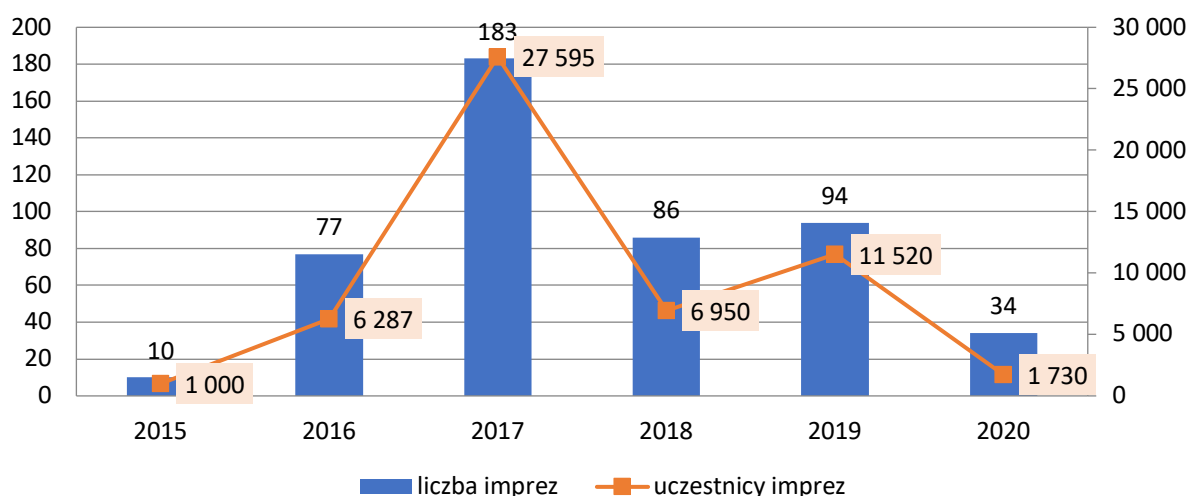
Centrum Kultury i Sportu w Krzeszowicach prezentuje szeroką ofertę programową, m.in.:

- w obszarze muzyki, tańca i śpiewu: zespoły wokalne dla dzieci, młodzieży (zespół VERSO) i dorosłych (chór ALLEGRIA), zespół teatralny oraz zespoły regionalne (Zespół Tańców Świata ZDROJANIE), wydarzenia muzyczne (w tym umowa z Filharmonią Krakowską zapewniająca raz w miesiącu koncerty z pogadankami o muzyce dla szkół w Gminie), koncerty z corocznym Koncertem Noworocznym, Muzyczna Fontanna, koncerty w kościele św. Marcina;
- w obszarze plastyki: zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone w różnych grupach wiekowych: Mali artyści, Detektywi Sztuki, Mistrzowie Interpretacji, Galeria w Pałacu Vauxhall, prezentująca wystawy najlepszych polskich artystów, Mała Galeria Twórcy Regionu Galeria pod Jedynką, grupa plastyczna ZDRÓJ;
- w obszarze ochrony dóbr kultury regionu: promocja i wsparcie dla działalności KGW, zespołów regionalnych, organizacja jarmarków Tradycji i Rękodzieła, konkursy dla mieszkańców wsi na najlepszy projekt kulturalny (połączone działania z różnych dyscyplin sztuki: teatru, inscenizacji), przegląd Kolęd i Pastorałek;
- w obszarze nowych mediów: Klub Fotograficzny, konkursy, plenery;

- w obszarze edukacji i integracji społecznej: Uniwersytet Dziecięcy, Klub Senior+, imprezy masowe: Majówka Hrabiny Zofii, Jarmarki Tradycji, pchle targi, udział w świętach państwowych i regionalnych (dożynki), obchody Dnia Ziemi, Posiady Satyry i Humoru.
- w obszarze sportu: organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych, wydarzeń sportowych, przede wszystkim dla dzieci i młodzieży (Mistrzostwa Gminy Krzeszowice, Mistrzostwa Powiatu Krakowskiego), przygotowanie oraz udział drużyn CKiS Maraton Krzeszowice w rozgrywkach piłki siatkowej organizowanych przez Małopolski Związek Piłki Siatkowej.

Liczba imprez z obszaru życia kulturalnego organizowanych w Gminie Krzeszowice przez gminne podmioty zajmujące się kulturą zidentyfikowanych w ramach statystyk Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego wyniosła w 2020 roku jedynie 34 – to niska wartość w relacji z innymi latami i związana jest z utrudnieniami w funkcjonowaniu podmiotów kulturalnych z powodu pandemii koronawirusa. Dla przykładu w poprzednim roku zorganizowano w Gminie Krzeszowice 94 imprezy, w których uczestniczyło ponad 11,5 tys. osób. Według danych GUS pomimo pandemii udało się zorganizować w Gminie Krzeszowice: 10 imprez turystycznych i sportowo-rekreacyjnych, 7 warsztatów, po 5 konkursów i spotkań, wywiadów, prelekcji, 4 wystawy i 3 seanse filmowe.

Rysunek 17 Liczba imprez i uczestników imprez organizowanych przez gminne jednostki kultury w latach 2015-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W relacji z innymi gminami miejsko-wiejskimi aktywność kulturalna w Gminie Krzeszowice (bazując na danych GUS) jest umiarkowanie wysoka – średnia liczba uczestników imprez na 1 000 ludności z lat 2015-2020 wynosi 284,9 – w pozostałych gminach jest to od 196,7 w Gminie Świątniki Górne do 675,4 w Gminie Słomniki.

Tabela 14 Uczestnicy imprez na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2015-2020

Typ jednostki	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Średnia 2015-2020
woj. małopolskie	1 085,9	1 315,5	1 149,2	1 197,0	1 245,2	364,3	1 059,5
pow. krakowski	445,6	495,5	562,8	530,5	488,1	150,7	445,5
Krzeszowice	30,9	194,3	856,4	215,4	358,6	53,8	284,9
Skała	285,8	400,1	474,9	377,1	353,5	18,9	318,4
Skawina	531,9	837,1	765,7	517,0	628,4	202,8	580,5
Słomniki	988,6	963,9	760,3	750,3	544,8	44,7	675,4
Świątniki Górne	150,7	133,6	325,5	191,9	310,5	67,8	196,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zgodnie z danymi GUS w Gminie Krzeszowice działa 6 grup artystycznych – 4 folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele), 1 wokalna i 1 teatralna.

Warto zaznaczyć, że dane na temat aktywności kulturalnej pochodzące z GUS mogą nie uwzględniać całości życia kulturalnego w Gminie wobec niedoskonałości sprawozdawczości. Zarysowują one jednak pewne trendy i tendencje oraz umożliwiają porównanie ze sobą jednostek samorządu terytorialnego wobec braku innego, wiarygodnego i jednolitego dla nich wszystkich gmin źródła danych.

3.4 Problemy społeczne

Zdrowie

Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego podaje, że w Gminie Krzeszowice w 2019 roku znajdowało się 11 przychodni i 10 aptek.

Dostęp ludności do przychodni jest nieco słabszy niż średnio w powiecie – na 10 tys. ludności przypada w Gminie średnio 3 przychodnie, w powiecie – 4, w województwie – 6. Liczba ludności

w przeliczeniu na 1 aptekę jest niemal identyczna co średnia wojewódzka (3 213) i jest przeciętna na tle innych gmin, gdzie wartość tego wskaźnika wynosi od 2 564 w Gminie Skawina do 5 098 w Gminie Świątniki Górne.

Tabela 15 Przychodnie na 10 tys. ludności i ludność na aptekę ogólnodostępną w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2014-2019

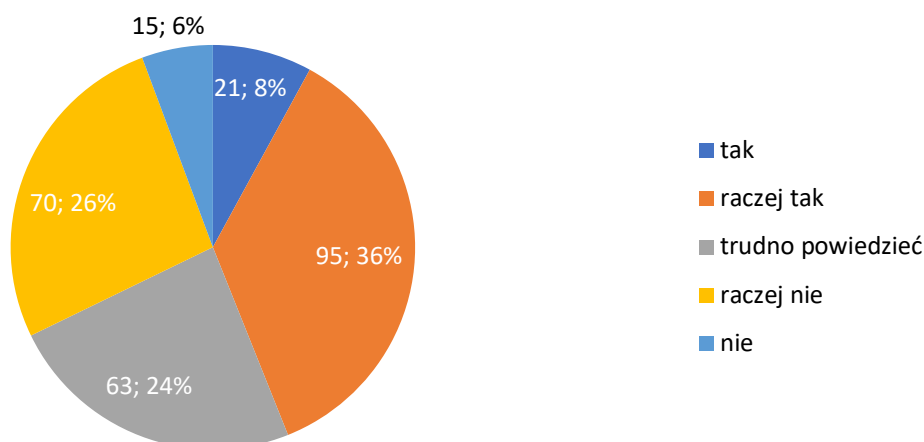
Typ jednostki	przychodnie na 10 tys. ludności		ludność na aptekę ogólnodostępną	
	2014	2019	2014	2019
woj. małopolskie	5	6	2 978	3 212
pow. krakowski	4	4	3 533	3 626
Krzeszowice	4	3	3 245	3 213
Skawa	6	9	2 093	2 645
Skawina	5	6	2 876	2 564
Słomniki	4	4	2 736	3 410
Świątniki Górne	1	3	4 843	5 098

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Bezpieczeństwo publiczne

44% ankietowanych w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Krzeszowice twierdząco odpowiada na pytanie, czy czuje się bezpiecznie na terenie Gminy. Przeciwnego zdania jest 32% ankietowanych, a najczęściej przecząca odpowiedź pada wśród młodych osób – poniżej 17 roku życia (aż 57% negatywnych odpowiedzi).

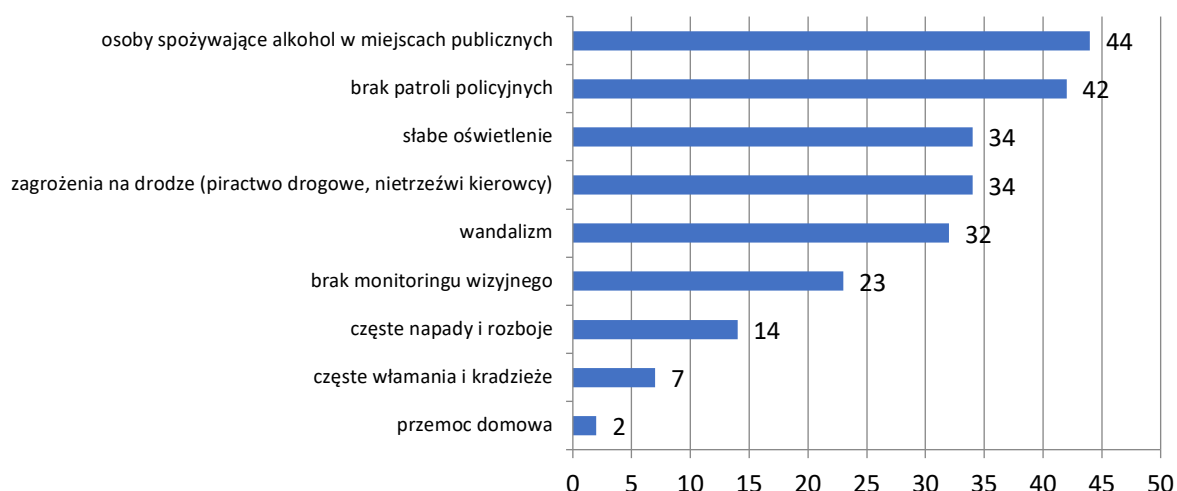
Rysunek 18 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie Gminy Krzeszowice?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Wśród osób, które negatywnie odpowiedziały na wcześniejsze pytanie, najczęstszym wymienianym powodem takiego odczucia są osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych, brak patroli policyjnych, a następnie słabe oświetlenie i zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy).

Rysunek 19 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Krzeszowice działa Komisariat Policji, który swoim zasięgiem obejmuje także Gminę Jerzmanowice-Przeginia. W komisariacie jest zatrudnionych 9 policjantów.

Komisariat Policji w Krzeszowicach wymienia kilka działań priorytetowych odnoszących się do poprawy bezpieczeństwa na terenie Gminy Krzeszowice, a są to:

- problem zakłócania ładu i porządku publicznego, spożywania alkoholu oraz niszczenia mienia przez młodzież w godzinach wieczorowo-nocnych w Krzeszowicach w rejonie ul. Zagrody czy w Nawojowej Górze;
- spożywanie alkoholu, zakłócanie ładu i porządku publicznego przez młodzież w rejonie nasypu kolejowego przy ul. Kasztanowej w Krzeszowicach;
- organizowanie driftów samochodowych na osiedlu Jurajskie w Krzeszowicach;
- zaśmiecanie, wyrzucanie odpadów komunalnych na obszarach leśnych oraz drodze w kierunku Myślachowic w Ostrężnicy;
- kolizje drogowe⁶.

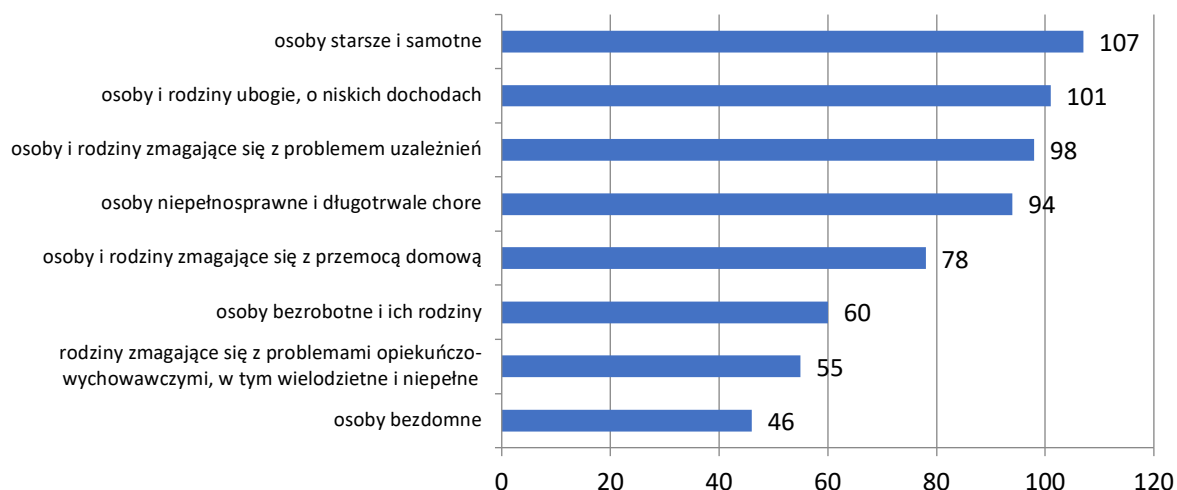
Gminę Krzeszowice w zakresie bezpieczeństwa obsługuje także Straż Miejska.

Grupy społeczne

Według ankietowanych w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Krzeszowice, za najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym grupy uznaje się osoby starsze i samotne oraz osoby i rodziny ubogie, o niskich dochodach. Kolejne miejsca zajmują osoby i rodziny zmagające się z problemem uzależnień oraz osoby z niepełnosprawnością i długotrwale chore.

⁶ www.kpp-krakow.policja.gov.pl

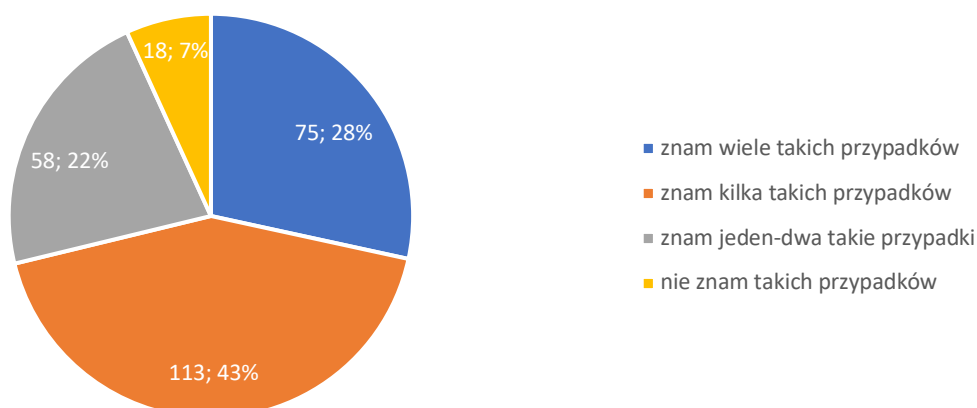
Rysunek 20 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Kto w Pana/Pani opinii jest najbardziej zagrożony wykluczeniem społecznym w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Niepokojącym jest wynik badania mieszkańców Gminy Krzeszowice w zakresie skali problemu alkoholizmu w Gminie – 28% ankietowanych zna wiele takich przypadków, a 43% - kilka. Jedynie 7% ankietowanych nie zna przypadku alkoholizmu w swoim otoczeniu. Z drugiej strony jednak świadczyć to może o uważności mieszkańców Gminy Krzeszowice na problemy w zakresie uzależnień swoich sąsiadów i znajomych.

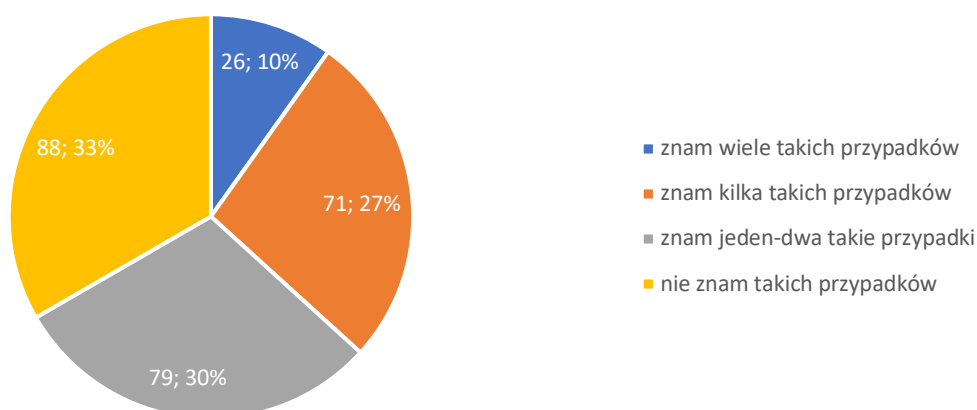
Rysunek 21 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu alkoholizmu w Gminie Krzeszowice?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Znacznie mniejszą skalę ma problem innych uzależnień w Gminie Krzeszowice – co trzeci mieszkańcem Gminy nie zna tego typu przypadków, a 30% zna jeden-dwa takie zdarzenia.

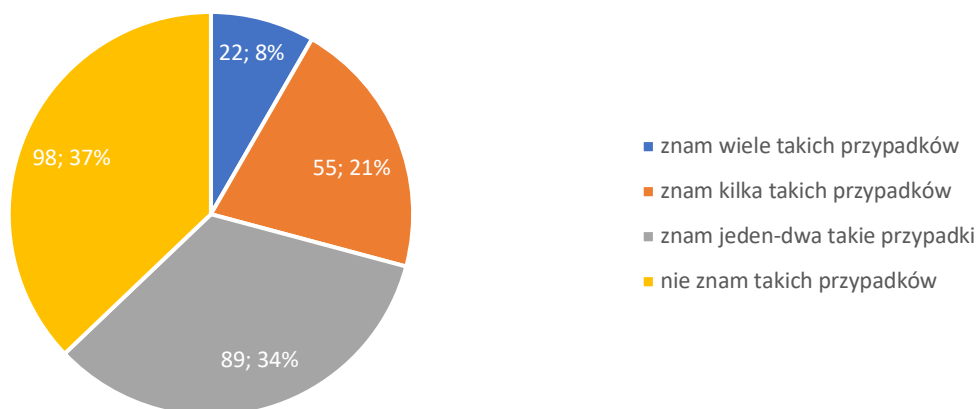
Rysunek 22 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu innych uzależnień (np. narkotyki) w Gminie Krzeszowice?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Skalę przemocy domowej na podstawie ankiet można ocenić jako mniejszą niż skalę alkoholizmu – 37% ankietowanych wskazuje, że nie zna w ogóle takich przypadków w Gminie Krzeszowice, a 34% zna ich jeden-dwa przypadki. Z drugiej strony jednak należy pamiętać, że przemoc domowa jest zjawiskiem, które często nie uwidacznia się poza czterema ścianami domów i mieszkań i może pozostawać niezauważalna przez sąsiadów i znajomych.

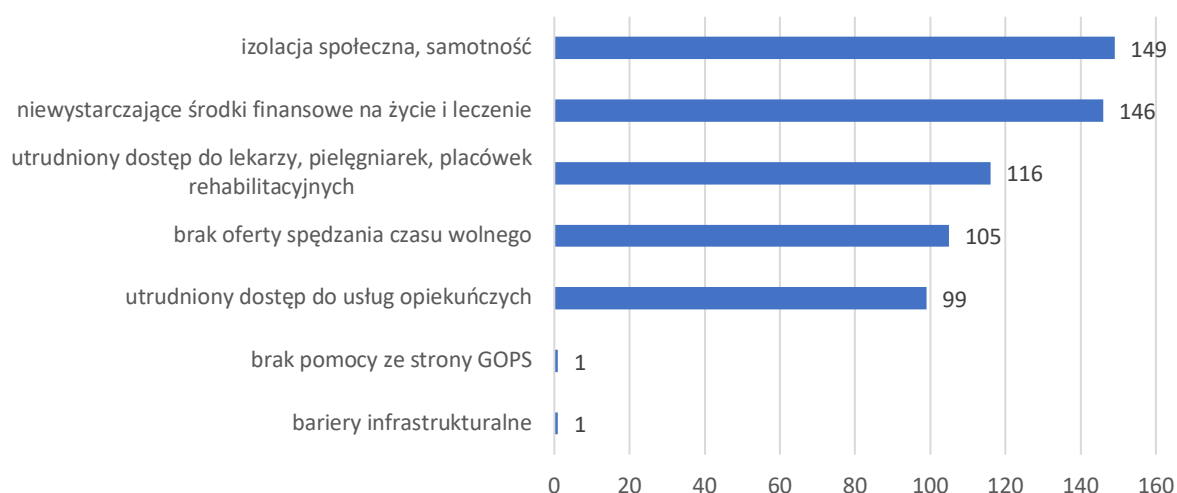
Rysunek 23 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu przemocy domowej w Gminie Krzeszowice?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

W ankiecie przyjrano się także grupie osób starszych i samotnych oraz osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych. Mieszkańcy Gminy Krzeszowice oceniają, że największym problemem osób starszych i samotnych w Gminie jest izolacja społeczna i samotność oraz niewystarczające środki finansowe na życie i leczenie. Na kolejnych miejscach są utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej i brak oferty spędzania czasu wolnego.

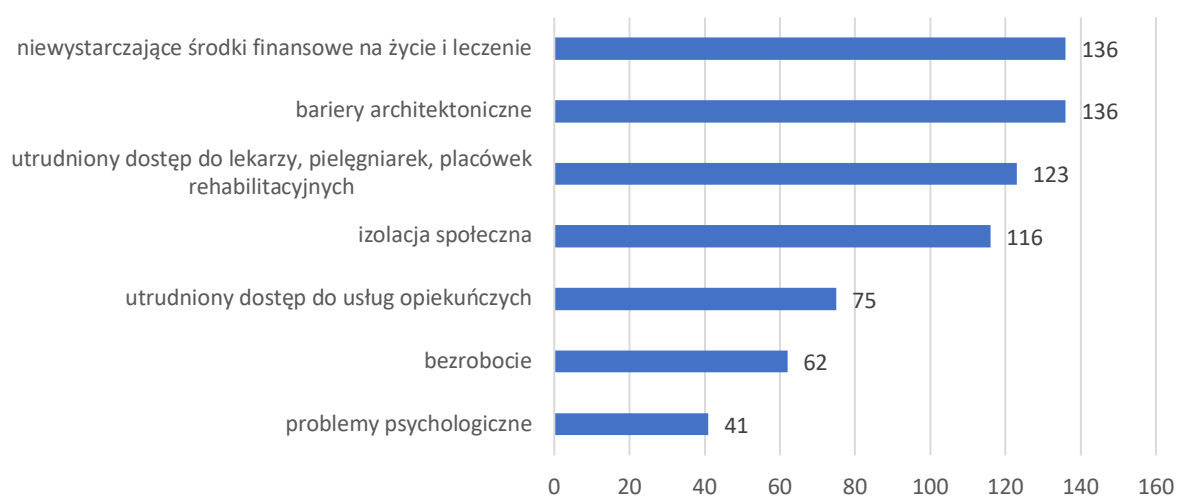
Rysunek 24 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby starsze i samotne w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Podobne odpowiedzi udzielane były w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych - najczęściej padające odpowiedzi w zakresie barier to niewystarczające środki finansowe na życie i leczenie oraz bariery architektoniczne. W stosunku do tej grupy społecznej także wskazywano na kolejnych miejscach na utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej i izolację społeczną.

Rysunek 25 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby z niepełnosprawnością i długotrwale chore w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Problemy społeczne

W 2020 roku najwięcej osób korzystało ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby – i to niemal jedyny powód udzielania wsparcia, dla którego od 2014 roku zwiększyła się liczba osób pobierających pomoc. W przypadku innych powodów liczba uzyskujących wsparcie spadła w latach 2014-2020 (wyjątkiem jest jeszcze narkomania i sieroctwo). Po ponad 250 osób korzystało w 2020 roku ze wsparcia z powodu ubóstwa oraz niepełnosprawności – liczba pobierających wsparcie spadła w przypadku tych powodów o odpowiednio 60,6% i 29,3%. Najniższe spadki liczby osób uzyskujących pomoc w latach 2014-2020 odnotowano w przypadku takich przyczyn jak trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (o 16,7%), bezdomność (o 18,8%) i alkoholizm (o 25,05%). Warto zauważyć, że w 2014 roku pierwsze trzy miejsca w najczęstszych powodach udzielenia wsparcia z pomocy społecznej zajmowały kolejno: ubóstwo, bezrobocie i dopiero na trzecim

miejscu długotrwała lub ciężka choroba. To może znamionować zmianę profili osób uzyskujących wsparcie z pomocy społecznej i zmianę potrzeb w tym zakresie w Gminie Krzeszowice.

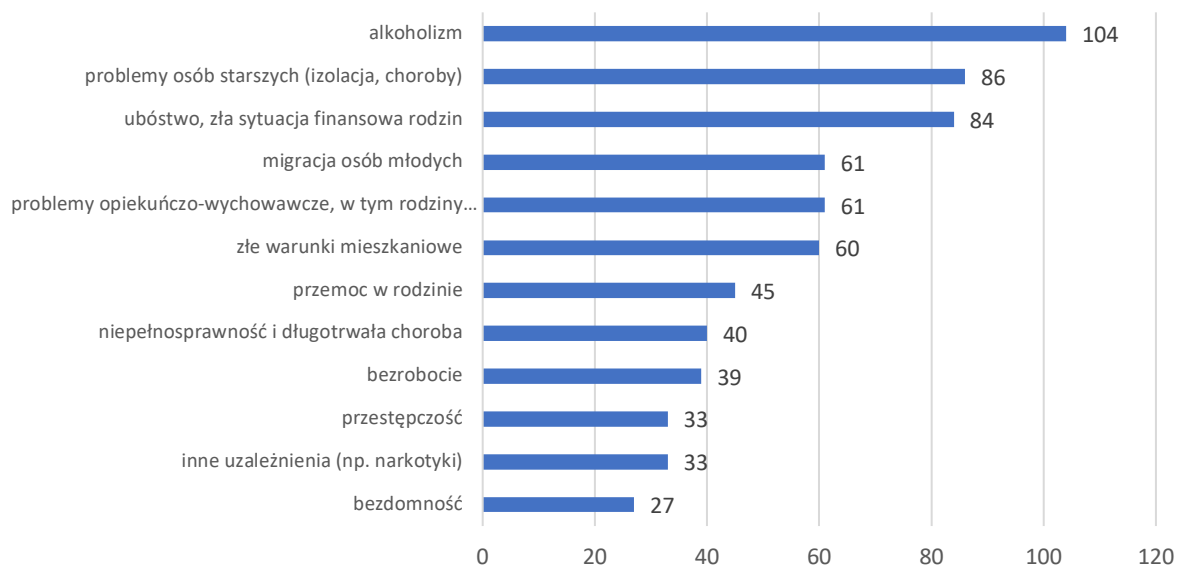
Tabela 16 Liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach według powodów w latach 2014-2020

Przyczyna udzielenia pomocy	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian 2014-2020
długotrwała lub ciężka choroba	383	435	369	441	414	443	385	+0,5%
ubóstwo	682	628	472	363	326	285	269	-60,6%
niepełnosprawność	358	375	306	294	280	275	253	-29,3%
bezrobocie	490	491	342	244	196	141	159	-67,6%
potrzeba ochrony macierzyństwa - wielodzietność	327	317	254	168	155	170	126	-61,5%
alkoholizm	52	45	49	57	54	49	39	-25,0%
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	274	230	165	111	58	44	36	-86,9%
bezdomyłość	16	11	12	12	8	8	13	-18,8%
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12	16	12	7	4	2	10	-16,7%
przemoc w rodzinie	18	15	11	22	30	25	4	-77,8%
narkomania	1	0	0	1	2	3	4	+300,0%
sieroctwo	0	0	2	1	0	0	3	-
zdarzenie losowe	1	6	3	1	2	11	1	0,0%
sytuacja kryzysowa	0	0	0	1	1	1	0	0,0%
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	9	0	0,0%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.

Sami mieszkańcy mogą wskazać 3 najpoważniejsze problemy w Gminie Krzeszowice, najczęściej wskazują w szczególności na alkoholizm, dalej na problemy osób starszych oraz ubóstwo – złą sytuację finansową rodzin.

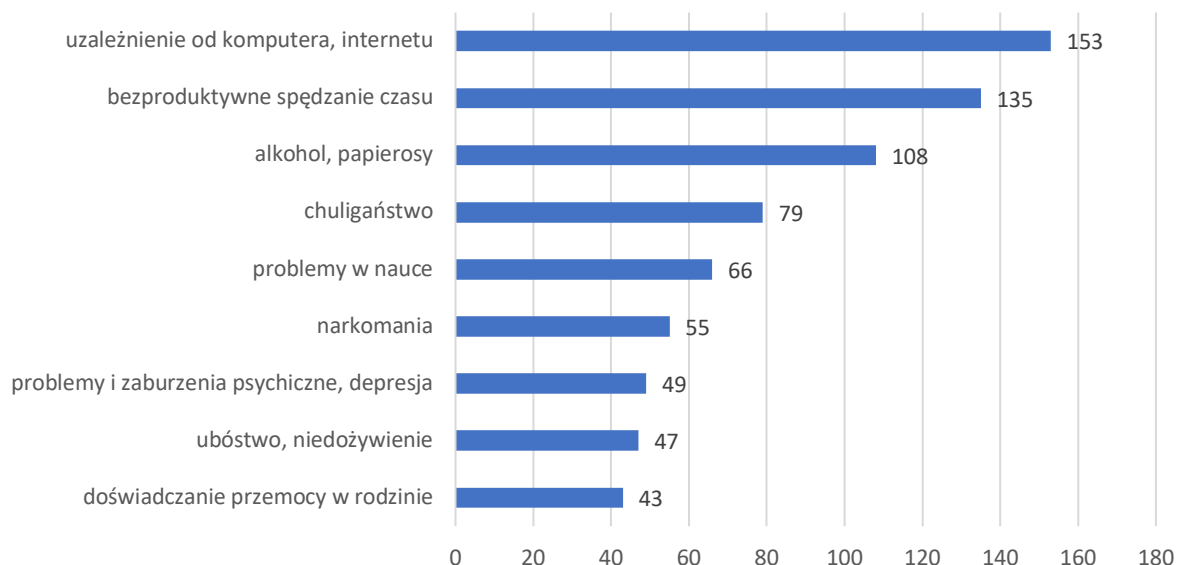
Rysunek 26 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

W odniesieniu do dzieci i młodzieży, ankietowani wskazują, że najbardziej negatywne zjawiska dotyczące tej grupy to uzależnienie od komputera i internetu, bezproduktywne spędzanie czasu oraz używki – alkohol, papierosy.

Rysunek 27 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży są najczęstsze w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Ankietowani dostali do oceny szerokie spektrum sytuacji w Gminie i ocenili swoje zadowolenie na temat każdego z jej elementów od 1 – bardzo niezadowolony do 5 – bardzo zadowolony. W tabeli poniżej zaznaczono na zielono najlepiej oceniane obszary, a na czerwono – najgorzej. Wszystkie grupy wiekowe zgodnie dobrze oceniają dostęp do internetu, warunki mieszkaniowe oraz dostępność przedszkoli w Gminie Krzeszowice. Dość pozytywnie oceniana jest także oferta edukacyjna szkół. Najgorzej ocenianymi aspektami są z kolei we wszystkich grupach wiekowych dostępność opieki zdrowotnej i w niemal wszystkich - dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego. Słabo oceniana jest organizacja czasu wolnego, szczególnie w grupie wiekowej 26-59 lat, ale także wśród osób młodych. Najstarsi mieszkańcy gminy najslabiej oceniają poziom pomocy społecznej i ofertę dla osób z niepełnosprawnością.

Tabela 17 Średnia ocena różnych aspektów życia w Gminie Krzeszowice ogółem i według grup wiekowych (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony)

	ogółem	osoby młode (do 25 lat)	osoby w średnim wieku (26-59 lat)	osoby starsze (od 60 lat)
sytuacja na lokalnym rynku pracy	2,81	2,67	2,84	2,86
warunki mieszkaniowe	3,09	3,00	3,10	3,24
oferta edukacyjna szkół	2,95	2,67	2,98	3,29
dostępność przedszkoli	3,17	3,00	3,22	3,00
dostęp do opieki zdrowotnej (lekarze, pielęgniarki, ośrodki zdrowia)	2,51	2,39	2,53	2,52
poziom pomocy społecznej	2,83	2,80	2,87	2,48
oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych itp.)	2,61	2,67	2,65	2,10
oferta pomocy dla osób uzależnionych (terapia, konsultacje itp.)	2,64	2,70	2,62	2,67
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	2,59	2,63	2,57	2,71
organizacja czasu wolnego (kluby sportowe, koła zainteresowań)	2,41	2,70	2,31	2,62
dostęp do oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)	2,60	2,52	2,59	2,86
organizacja imprez kulturalnych na terenie gminy	2,62	2,70	2,57	2,90
bezpieczeństwo publiczne	2,84	2,83	2,81	3,14
dostęp do internetu	3,30	3,43	3,26	3,29
stan środowiska naturalnego	2,82	2,89	2,80	2,90
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym	2,80	2,96	2,77	2,67
działalność pomocy społecznej	2,90	2,85	2,93	2,71
kompetencje kadr pomocy społecznej	2,91	2,87	2,94	2,76

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Zapytano ankietowanych o pomysły na przeciwdziałanie negatywnym skutkom zjawisk na terenie Gminy Krzeszowice. Każdy z nich miał możliwość zaznaczenia maksymalnie 10 odpowiedzi z listy. Pomysły, które zostały wskazane ponad 100-krotnie przez ankietowanych to:

organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (146), wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy (144), organizacja kursów i szkoleń pod kątem dostosowywania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy (109), usługi opiekuńcze dla osób starszych i z niepełnosprawnością (108), organizacja czasu wolnego dla osób starszych i samotnych (104) oraz likwidacja barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnością (102). Są to zatem pomysły odnoszące się najczęściej do wspierania mieszkańców na rynku pracy, pomocy osobom z niepełnosprawnością, starszym i samotnym oraz organizacji czasu wolnego.

Tabela 18 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 10 odpowiedzi

Sposoby przeciwdziałania negatywnym zjawiskom	Liczba odpowiedzi
organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	146
wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy	144
organizacja kursów i szkoleń pod kątem dostosowywania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy	109
usługi opiekuńcze dla osób starszych i z niepełnosprawnością	108
organizacja czasu wolnego dla osób starszych i samotnych (Klub Seniora itp.)	104
likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	102
zwiększenie dostępu do usług opieki zdrowotnej	97
walka z alkoholizmem i narkomanią – poradnictwo i działania interwencyjne	95
działania na rzecz zwiększania bezpieczeństwa na terenie gminy (monitoring, fotoradary, zwiększenie patroli policji itp.)	83
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością (np. rehabilitacja)	82
tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych	77
profilaktyka w zakresie uzależnień skierowana do dzieci i młodzieży	74
zwiększenie dostępności przedszkoli i żłobków	74
organizacja imprez wspomagających aktywizację społeczną	74
usługi pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego	71
zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach	70
pomoc psychologiczna dla mieszkańców	69
pomoc prawna dla mieszkańców	69
wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: poradnictwo i działania interwencyjne	68
wsparcie inicjatyw obywatelskich (fundacji, stowarzyszeń)	56
usługa asystenta rodzin dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	54
propagowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do jego działania, organizacja wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej	48

prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych	46
zwiększenie pomocy materialnej dla uczniów	42
zwiększanie kompetencji kadr pomocy społecznej	36
podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom	33
zwiększenie wielkości kadry pomocy społecznej	16
wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy	144

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Ankietowani dostali także możliwość samodzielnego wskazania sposobów walki z problemami społecznymi w Gminie Krzeszowice. Zaproponowali m.in.:

- wdrożenie systemu komunikacji między mieszkańcami i instytucjami, wykazywanie otwartości na sugestie mieszkańców;
- stworzenie ciekawej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (basen, kino, siłownie zewnętrzne, trasy rowerowe, skate-parki, place zabaw z dostępem do wody i toalet itp.);
- atrakcyjny i angażujący sposób profilaktyki i przekazywania wiedzy w zakresie uzależnień wśród młodych (zamiast nudnych pogadanek);
- działania edukacyjne angażujące młodzież w ochronę przyrody;
- wdrożenie programu aktywizującego mieszkańców w różnym wieku, nie tylko w centrum Gminy, ale we wszystkich jej miejscowościach, zachęty do większego zaangażowania mieszkańców w życie społeczne;
- poprawa komunikacji – utworzenie linii Kraków-Krzeszowice jako alternatywy dla krakowskich linii miejskich, transport z okolicznych miejscowości, także w godzinach wieczornych;
- zajęcia dla dzieci w lokalnych szkołach i ośrodkach kultury;
- zwalczanie i zapobieganie tworzenia dzikich wysypisk śmieci;
- usprawnienie służby zdrowia;
- zapewnienie szerszego dostępu do światłowodów;
- walka z biurokracją w sektorze edukacji i w urzędach;
- poprawa kwalifikacji pracowników urzędów – zatrudnianie specjalistów.

3.5 System pomocy społecznej

Główną instytucją zajmującą się pomocą społeczną w Gminie Krzeszowice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach. W ramach GOPS działa także Klub Integracji Społecznej. W siedzibie GOPS działa także Punkt Pomocy Dziecku i Rodzinie, wpisany do Rejestru Jednostek Poradnictwa Specjalistycznego prowadzonego przez Wojewodę Małopolskiego. W ramach Punktu udzielane są porady osobom doświadczającym przemocy, jak i osobom będącymi świadkami przemocy w rodzinie. Daje możliwość bezpłatnego skorzystania z pomocy w postaci poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego oraz pomocy prawnej. GOPS w Krzeszowicach realizuje szereg form wsparcia dla osób w trudnej sytuacji, w kryzysie czy borykających się z różnego rodzaju problemami. Do tych form wsparcia należą:

- świadczenia rodzinne, w tym:
 - zasiłek rodzinny z tytułu urodzenia dziecka, korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania, wielodzietności;
 - becikowe – jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka;
 - świadczenia opiekuńcze – świadczenie pielęgnacyjne z tytułu niepodjęcia zatrudnienia lub rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z powodu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek pielęgnacyjny, służący do częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
 - świadczenia rodzicielskie;
 - świadczenie wychowawcze 500+ na częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych;
 - świadczenie „Za Życiem” z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną

chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;

- świadczenia pieniężne:
 - zasiłek stały przysługujący osobom pełnoletnim, całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności;
 - zasiłek okresowy przysługujący osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie, w szczególności ze względu na: długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do innych świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego;
 - zasiłek celowy, przysługujący osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie; to świadczenie o charakterze jednorazowym, przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej np. na pokrycie kosztów: zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw a także kosztów pogrzebu;
 - świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego na zakup żywności, przysługujące na podstawie programu „Posiłek w szkole i w domu na terenie Gminy Krzeszowice na lata 2019-2023”, przyjętego uchwałą nr III/31/2018 z dnia 13.12.2018;
 - zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych wskutek zdarzenia losowego;
 - zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
 - zasiłek celowy na zasadach zwrotu;
- świadczenia niepieniężne:
 - usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych uzasadnionych przyczyn wymagają pomocy innych osób;

- działalność Domu Pomocy Społecznej w Czernej dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych; DPS w Czernej jest jednostką organizacyjną Powiatu Krakowskiego i znajduje w nim wsparcie 95 osób;
- gorący posiłek, czyli doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić;
- działalność schronisk dla bezdomnych;
- działalność Placówki Wsparcia Dziennego o charakterze wychowawczo-opiekuńczym dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Krzeszowice w Tenczynku, której organem prowadzącym jest Caritas Archidiecezji Krakowskiej; placówka zapewnia świetlicę dla dzieci, zajęcia terapeutyczne, profilaktyczne i spotkania okolicznościowe;
- działalność Środowiskowego Domu Samopomocy, zapewniającego wsparcie środowiskowe, rehabilitację społeczną, zapewnienie pomocy psychologicznej i socjalnej dla osób z przewlekłą chorobą psychiczną, z zaburzeniami psychicznymi;
- działalność Świetlic Podwórkowych, gdzie dzieci i młodzież może spędzać wolny czas;
- działalność Hufca ZHP Krzeszowice im. Szarych Szeregów z drużynami harcerskimi „Drużyna Pierścienia” w Nawojowej Górze, „Arbor” w Krzeszowicach, „Leśni Zwiadowcy” w Krzeszowicach, „Delfinaryum” w Woli Filipowskiej i „Orliki” w Tenczynku, aktywizujących dzieci i młodzież⁷;
- praca socjalna, prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;

⁷ www.krzeszowice.zhp.pl

- specjalistyczne usługi opiekuńcze, czyli usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem;
- poradnictwo specjalistyczne, czyli poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne, świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych;
- dostarczenie odzieży osobie lub rodzinie, która jest jej pozbawiona z uwagi na ubóstwo, sieroctwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą chorobę, wielodzietność;
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- wspieranie rodziny:
 - działalność asystentów rodziny, którego zadaniem jest wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami;
 - piecza zastępcza, która jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodzinę; zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny, gdy jest to niemożliwe dążenie o przysposobienia dziecka lub zapewnienie opieki i wychowania w środowisku zastępczym;
 - działalność asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej na rzecz osób posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenie równoważne, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- Fundusz Alimentacyjny – świadczenia alimentacyjne.

Oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Krzeszowice działa szereg innych instytucji, które oferują wsparcie mieszkańcom w różnego rodzaju problemach.

W Gminie Krzeszowice do dyspozycji mieszkańców jest także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, będąca publiczną placówką oświatową, które organem prowadzącym jest Gmina Krzeszowice (w ramach zadania zleconego Starostwa Powiatowego w Krakowie). Poradnia udziela pomocy w zakresie diagnozowania dzieci i młodzieży, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieci, młodzieży i ich rodziców, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, organizacji zajęć Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, doradztwa zawodowego, terapii biofeedback terapii grupowej dla dzieci i młodzieży i wydawania orzeczeń o potrzebie: indywidualnego nauczania, kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W Krzeszowicach funkcjonuje punkt konsultacyjny „Pierwszy Kontakt”, który działa w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom. W Krzeszowicach swoje biuro ma także Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, co ułatwia działalność tego podmiotu we wspieraniu mieszkańców na rynku pracy na terenie Gminy. W Miękinii zlokalizowany jest z kolei dom dziecka.

Wykorzystując ankietę wśród mieszkańców Gminy zbadano poziom znajomości instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie Gminy i poziom korzystania z nich. Najbardziej znana z wymienionych instytucji pomocowych w Gminie Krzeszowice to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Krzeszowice – 72,0% ankietowanych wskazało, że zna ten podmiot, a 29,9% korzystało z jego oferty. Kolejnymi najbardziej znanymi instytucjami dla mieszkańców Gminy Krzeszowice są Komisariat Policji w Krzeszowicach (66,3% zna, a najwięcej, bo 38,6% korzystało ze wsparcia tego podmiotu) i Straż Miejska w Krzeszowicach (62,% zna tę instytucję, a 26,5% korzystało z jej wsparcia). Ponad połowa ankietowanych wskazuje, że jest im znana Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krzeszowicach (53,8%) i Biuro Powiatowego Urzędu Pracy w Krzeszowicach (50,8%). Najmniej badanych ma świadomość istnienia Punktu konsultacyjnego „Pierwszy Kontakt” w Krzeszowicach (23,9%).

Tabela 19 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Które z wymienionych instytucji pomocowych w Gminie Krzeszowice są Panu/i znane? i Z pomocy których instytucji pomocowych Pan/i kiedykolwiek korzystał/a? – pytanie wielokrotnego wyboru

Instytucja	Liczba osób znających instytucję	Liczba osób znających instytucję	Liczba osób korzystających z instytucji	Odsetek osób korzystających z instytucji
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Krzeszowice	190	72,0%	79	29,9%
Punkt konsultacyjny „Pierwszy Kontakt” w Krzeszowicach	63	23,9%	16	6,1%
Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Filipowskiej	90	34,1%	17	6,4%
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krzeszowicach	142	53,8%	71	26,9%
Dom Pomocy Społecznej w Czernej	93	35,2%	14	5,3%
Biuro Powiatowego Urzędu Pracy w Krzeszowicach	134	50,8%	69	26,1%
Dom Dziecka w Miękinii	121	45,8%	13	4,9%
Straż Miejska w Krzeszowicach	165	62,5%	70	26,5%
Komisariat Policji w Krzeszowicach	175	66,3%	102	38,6%

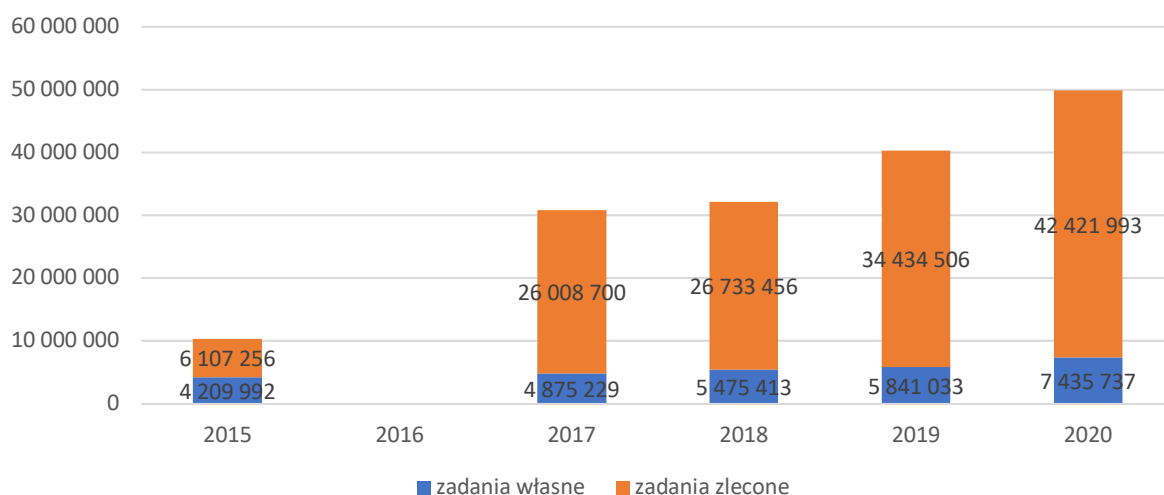
Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Krzeszowice dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Przedstawiciele najważniejszych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej zreszta Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z przedstawicielami GOPS, Policji, PCPR, kuratorów zawodowych, Straży Miejskiej, placówek oświatowych, przedstawicieli placówek ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

3.6 Stan i możliwości pomocy społecznej

Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach w 2020 roku sięgnęły prawie 50 mln zł, z czego 85,1% odpowiadało zadaniom zleconym, a 14,9% - zadaniom własnym. Wydatki od 2014 roku zwiększyły się prawie 5-krotnie – głównie z uwagi na wprowadzenie świadczenia 500+. Zwiększył się także udział zadań zleconych w ogóle wydatków – w 2014 roku wynosił on 59,2%.

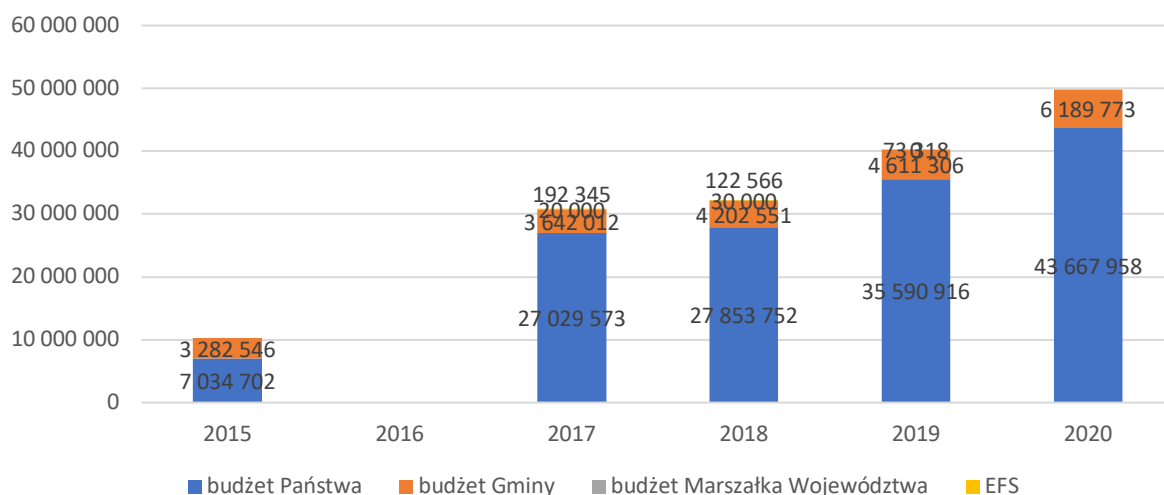
Rysunek 28 Wydatki na zadania własne i zlecony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach w latach 2015-2020

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.

Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach finansowane są głównie z budżetu państwa – w 2020 roku to źródło stanowiło 87,6% wszystkich wydatków. Budżet Gminy odpowiadał w 2020 roku z kolei za 12,4%. Część wydatków finansowania jest także z Funduszy Europejskich i sporadycznie z budżetu Marszałka Województwa.

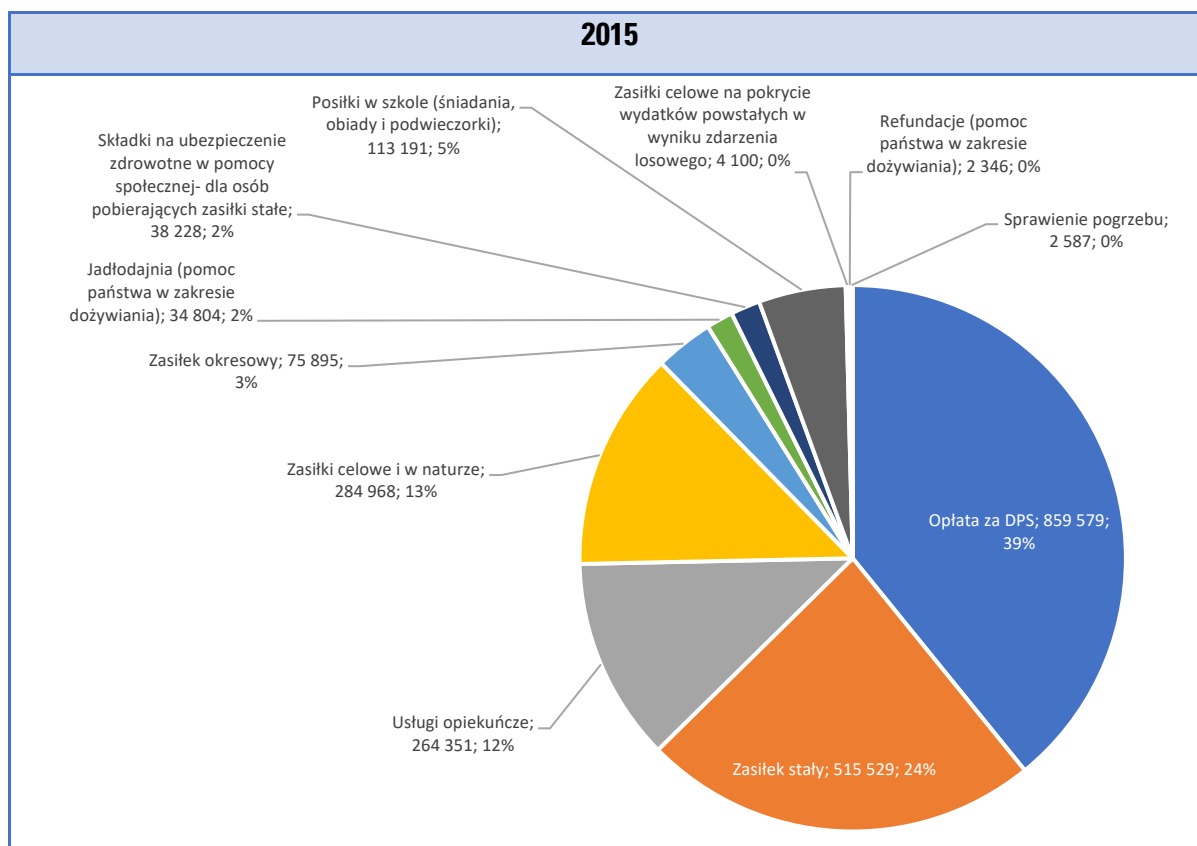
Rysunek 29 Źródła finansowania wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach w latach 2015-2020

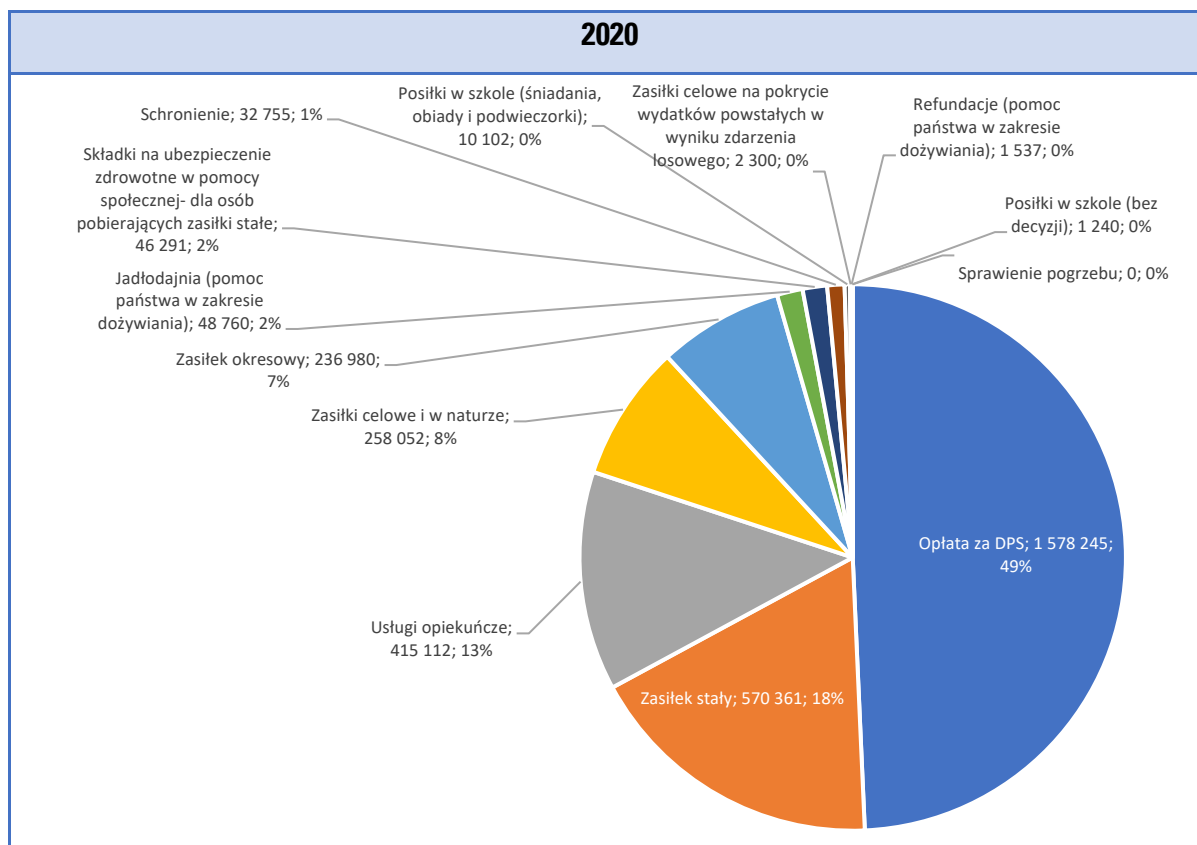

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.

Poniżej porównano wydatki na zadania własne na poszczególne rodzaje świadczeń w 2015 i 2019 roku. Największą ich część stanowiły opłaty za DPS (prawie połowa analizowanych wydatków w 2019 roku) i zasiłki stałe (20% w 2019 roku)

Rysunek 30 Struktura wydatków na zadania własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach według rodzajów świadczeń w 2015 i 2019 roku

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. na kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach składa się 47 pracowników – łącznie z pracownikami przebywającymi na urloпах rodzicielskich i wychowawczych. W tej strukturze jest m.in. 4 etaty pracowników i starszych pracowników pracy socjalnej, 10 etatów pracowników i starszych pracowników socjalnych, 4 i ¼ etatu asystentów rodziny czy 8 etatów opiekunów.

Tabela 20 Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzeszowicach

Stanowisko	Liczba etatów
Dyrektor GOPS	1
Sekcja Świadczeń Rodzinnych	
Kierownik Sekcji	1
Starsi Inspektorzy	1 i ¾
Inspektor	1
Referenci	3
Pomoc administracyjna	1

Sekcja Pomocy Środowiskowej i Wspierania Rodziny	
Kierownik Sekcji	1
Starsi Inspektorzy	2
Starsi specjaliści pracy socjalnej	3
Specjalista pracy socjalnej	1
Pracownik socjalny/ specjalista reintegracji zawodowej	1
Starsi pracownicy socjalni	6
Pracownicy socjalni	3
Asystenci rodziny	4 i ¼
Opiekuni	8
Sekcja Księgowa	
Główny Księgowy	1
Starszy Inspektor	1
Inspektor	1
Sekcja Administracyjno-Prawna	
Kierownik Sekcji	1
Inspektor	1
Pomoc administracyjna	½
Samodzielne stanowiska	
Inspektor	1
Specjalista ds. kadrowych	1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.

3.7 Prognoza trendów rozwojowych w obszarze polityki społecznej

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz trendów ogólnopolskich, ogólnoeuropejskich i ogólnoświatowych zidentyfikowano następujące prognozowane trendy rozwojowe w obszarze polityki społecznej dla Gminy Krzeszowice:

1. Pogłębianie się negatywnych trendów w obszarze demografii, w szczególności zjawiska starzenia się społeczeństwa

Według statystyk Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności w 2030 roku w powiecie krakowskim sięgnie 19,3%, w 2050 roku z kolei – już 26,3%. Pogłębianie się trendu starzenia się społeczeństwa nie ominie także Gminy Krzeszowice, gdzie w 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły już 23,0% populacji. Reakcja na ten trend będzie jednym z ważniejszych wyzwań dla polityki społecznej Gminy Krzeszowice w kolejnych latach.

2. Niepewność co do prognozy liczby ludności Gminy Krzeszowice na kolejne lata - zagrożenie dalszych spadków wielkości populacji

Gmina Krzeszowice stoi przed dużym zagrożeniem dalszego spadku liczby ludności. Wynika to z ujemnego przyrostu naturalnego, do którego w ostatnich latach dołączyło ujemne saldo migracji. Poprawa atrakcyjności Gminy dla nowych mieszkańców może wspomóc odwrócić ten trend, jednakże Gmina stoi przed znacznym zagrożeniem zmniejszania się liczby obywateli, a co za tym idzie – zmniejszenia przychodów z podatków czy kurczenia się kapitału społecznego.

3. Potencjalnie mniejsze znaczenie wielodzietności w zakresie wsparcia z pomocy społecznej

Ostatnie lata to widoczna zmiana w modelu funkcjonowania rodziny. Aktualnie coraz mniej osób decyduje się na więcej niż 1-2 dzieci, co znacznie redukuje potrzeby wsparcia przez organy polityki społecznej w zakresie wielodzietności. Można się spodziewać, że w najbliższej przyszłości znacznie mniejsza grupa rodzin niż aktualnie będzie korzystała ze wsparcia z tego powodu.

4. Zanikanie więzi międzypokoleniowych

Zmiana modelu rodziny nie odnosi się jedynie do kwestii dzietności. Znacznie mniej rodzin aktualnie decyduje się na zamieszkiwanie w wielopokoleniowych gospodarstwach domowych, a młode rodziny często praktykują wyprowadzkę nawet na dalekie odległości od rodziców. To osłabia więzi międzypokoleniowe, a także często wymaga wsparcia dla osób starszych ze strony podmiotów publicznych wobec ograniczonych możliwości pomocy ze strony młodszych członków rodzin.

5. Trend przenoszenia się ludności z miasta na tereny wiejskie

Według statystyk Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego udział ludności miejskiej w ogóle ludności w 2030 roku w powiecie krakowskim sięgnie 15,4%, w 2050 roku z kolei – 13,8%. Liczba ludności wiejskiej zwiększy się w tej perspektywie czasowej, miejskiej – zmaleje. Ten trend właściwy jest także dla Gminy Krzeszowice. To kolejne wyzwanie w dostosowywaniu przedsięwzięć i planów rozwojowych w polityce społecznej, która powinna znacznie wykraczać poza samo miasto, a być rozwijana także na gorzej skomunikowanych i mniej rozwiniętych (np. gospodarczo) terenach wiejskich Gminy.

6. Szansa na kontynuację trendu rozwoju gospodarczego, z ryzykiem jednak związanym z kryzysami gospodarczymi o charakterze ogólnokrajowym, a nawet globalnym

Gminę Krzeszowice charakteryzują pozytywne trendy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie w obszarze mikro i małych przedsiębiorstw. Inicjatywy samorządowe koncentrują się dodatkowo na przyciąganiu większych inwestorów, zachęcając m.in. bardzo korzystnym położeniem komunikacyjnym i zasobami infrastrukturalnymi w postaci tworzonej Strefy Aktywności Gospodarczej w Miękini. Prognozuje się raczej pozytywne trendy w zakresie rozwoju gospodarczego Gminy Krzeszowice, mając jednak na uwadze, że mogą one zostać przerwane przez ewentualne zewnętrzne kryzysy ekonomiczne jak ten związany z pandemią koronawirusa.

7. Niepewność co do prognozy dla rynku pracy w związku z wpływem pandemii na ten obszar

Przygotowując dokument Strategii w 2021 roku nie jest możliwe trafne zaprognozowane sytuacji na rynku pracy na najbliższe lata – sytuacja ta została bowiem mocno zaburzona

wskutek pandemii koronawirusa, powodując wzrost bezrobocia rejestrowego po długim czasie rokrocznych spadków. W tym obszarze należy poczekać, czy zmniejszenie się zagrożenia związanego z pandemią i zniesienie obostrzeń dla działalności gospodarczej pozwoli na powrót do pozytywnego trendu sprzed 2020 roku.

8. Szansa na większe wykorzystanie potencjału środowiskowego i kulturalnego wobec planów powrotu do tradycji uzdrowiskowych

Gmina Krzeszowice posiada duży potencjał w zakresie zasobów naturalnych oraz tradycje uzdrowiskowe. Pomysł powrotu do tych tradycji to jeden z potencjalnych elementów, dających szansę na dynamizację obszaru turystyki w Gminie. Pod znakiem zapytania, wymagającym odrębnej analizy, stoi realność korzyści wynikających ze zwrotu w tym kierunku. Niemniej jednak jest to aspekt, który w kolejnych latach może zmienić uwarunkowania życia społecznego i gospodarczego w Gminie Krzeszowice.

9. Rozwój internetu

Internet staje się najważniejszym medium i najbardziej popularnym sposobem komunikacji. Przynosi to zarówno korzyści, jak i negatywne aspekty. W kontekście pozytywnych stron internet umożliwia realizowanie szeroko zakrojonych akcji społecznych, których koszt realizacji jest niższy niż przy wykorzystaniu innych mediów, a skuteczność większa, jest źródłem nieograniczonej wiedzy z różnych dziedzin i pozwala na zastosowanie nowych metod wsparcia osób z problemami (np. poprzez terapię online). Z drugiej strony jednak internet przynosi zagrożenia dla poprawnego funkcjonowania relacji międzyludzkich, zaburza życie rodzinne z powodu np. uzależnień od tego medium czy kreuje negatywne wzorce zachowań dla młodzieży. Nawet brak dostępu do sieci staje się aktualnie znacznym problemem, gdyż oznacza wykluczenie cyfrowe. Zwiększanie się wykorzystania internetu z pewnością stanowi ważny trend rozwojowy, także dla Gminy Krzeszowice.

3.8 Podsumowanie – analiza SWOT

SWOT to akronim angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse) i *threats* (zagrożenia).

Metoda klasyfikuje czynniki określające obecną, jak i przyszłą sytuację jednostki na pozytywne i negatywne oraz wewnętrzne i zewnętrzne, tym samym tworząc cztery grupy czynników:

- czynniki wewnętrzne pozytywne, czyli mocne strony;
- czynniki wewnętrzne negatywne, czyli słabe strony,
- czynniki zewnętrzne pozytywne, czyli szanse,
- czynniki zewnętrzne negatywne, czyli zagrożenia.

Mocne i słabe strony, czyli czynniki wewnętrzne zawarte w analizie SWOT Gminy Krzeszowice są podsumowaniem wcześniej zaprezentowanej diagnozy w podziale na przyjęte części analizy. Część związana z szansami i zagrożeniami Gminy Krzeszowice, a więc czynnikami zewnętrznymi została opracowana w oparciu o narzędzie analizy PEST, która dzieli otoczenie organizacji czy jednostki samorządu terytorialnego na cztery obszary:

- **otoczenie polityczne** - część makrootoczenia, która ustanawia ramy organizacyjno-prawne dla funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego;
- **otoczenie ekonomiczne** – część analizy obejmująca zjawiska i procesy ekonomiczne, stanowiące rezultat działalności gospodarczej osób fizycznych, podmiotów gospodarczych i organów władzy;
- **otoczenie społeczno-kulturowe**, część makrootoczenia obejmująca zjawiska i procesy dotyczące ogółu ludności, wchodzących ze sobą w różne relacje oraz poglądy, idee, pojęcia społeczne, religijne, etyczne czy filozoficzne przez społeczeństwa uznawane i akceptowane;
- **otoczenie technologiczno-techniczne** – część obejmująca elementy makrootoczenia związane z technologią i techniką, które można zdefiniować jako „stan techniki i technologii w danym kraju, przekładający się na stan infrastruktury, nauki, edukacji, postępu gospodarki i innowacyjności.

Analizę SWOT opracowaną w oparciu o zaprezentowaną metodologię prezentuje tabela poniżej.

Tabela 21 Analiza SWOT

Obszar analizy	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	• znaczna liczba ludności, wzrost jej liczby od 2009 roku; • dodatnie średnie saldo migracji z lat 2009-2019	• trend spadkowy liczby ludności w latach 2014-2019; • starzenie się społeczeństwa – rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze, niosący konieczność wzmożonej reakcji na problemy osób starszych; • „starsze” społeczeństwo na tle powiatu i województwa; • ujemny przyrost naturalny w niemal całym okresie 2009-2019; • ujemne saldo migracji w ostatnich latach (2018-2019) – przenoszenie się ludności z Gminy na inne tereny, utrata potencjału społecznego, mogącego akumulować się w Gminie; • spadająca liczba małżeństw

SYTUACJA EKONOMICZNA	• wzrost liczby podmiotów gospodarczych – także w 2020 roku pomimo pandemii; • poprawa wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, znamionująca wzrost przedsiębiorczości; • powstająca strefa aktywności gospodarczej w Miękini, której celem jest przyciągnięcie inwestorów i zdynamizowanie przedsiębiorczości; • działalność szeregu podmiotów wspierających powstawanie i rozwój działalności gospodarczych; • spadek bezrobocia rejestrowego w latach 2014-2019; • bardzo dobra dostępność do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej; • korzystne położenie komunikacyjne – dostęp do autostrady A4, linii kolejowej i niedaleka odległość od lotniska w Balicach; • poprawiająca się infrastruktura drogowa i kolejowa – liczne przedsięwzięcia modernizacyjne sprzyjające poprawie dostępności komunikacyjnej Gminy; • duże walory przyrodnicze i kulturalne, dodatkowo objęte ochroną prawną	• relatywnie przeciętna wartość wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, niższa od średniej powiatowej i wojewódzkiej; • wzrost bezrobocia w 2020 roku wskutek pandemii; • problem bezrobocia osób młodych i po 50. roku życia; • prawie połowa bezrobotnych osobami bezrobotnymi długotrwale; • przeciętny dla tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego udział pracujących w ogóle ludności, znamionujący niską aktywność zawodową; • przekonanie o trudnościach na lokalnym rynku pracy, braku ofert pracy wśród mieszkańców; • problemy związane z pandemią koronawirusa dla lokalnego rynku pracy; • ochrona prawna znacznej części powierzchni Gminy, co może utrudniać prowadzenie niektórych rodzajów aktywności gospodarczej (np. przemysłowej)
------------------------------------	---	---

ZASOBY LUDZKIE	• relatywnie dobra ocena ogólnych warunków życia w Gminie; • wzrost liczby mieszkań i ich powierzchni użytkowej; • mniejsza przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie niż w powiecie; • obecność mieszkań gminnych i lokali socjalnych, zwiększenie liczby lokali socjalnych od 2015 roku; • duża liczba organizacji pozarządowych w Gminie – potencjał do współpracy w kierunku redukcji problemów społecznych w Gminie; • zidentyfikowane korzystne działania organizacji społecznych; • dobra sytuacja w zakresie dostępu do przedszkoli; • wzrost liczby miejsc w przedszkolach; • bardzo dobre wyniki egzaminów na tle średniej powiatu i województwa; • funkcjonowanie szkół ponadpodstawowych w Gminie, umożliwiające edukację na poziomie średnim na jej terenie; • szeroka oferta zajęć Centrum Kultury i Sportu w Krzeszowicach dla dzieci, młodzieży i osób starszych	• młodzież i osoby w wieku 26-40 lat jako grupa, wśród której największa część mieszkańców ocenia negatywnie warunki życia w Gminie; • mniejsza średnia powierzchnia użytkowa mieszkań w relacji z powiatem i województwem; • spadki liczby uczniów szkół; • umiarkowane statystyki aktywności życia kulturalnego w Gminie w relacji z liczbą ludności
--	---	---

PROBLEMY SPOŁECZNE	• relatywnie dobra ocena poziomu bezpieczeństwa w Gminie Krzeszowice; • dobra ocena dostępu do internetu, warunków mieszkaniowych, dostępności przedszkoli i oferty edukacyjnej szkół w Gminie	• potencjalnie gorszy dostęp do opieki zdrowotnej na tle powiatu i województwa, widoczny w relacji liczby mieszkańców z liczbą przychodni • niska ocena poziomu bezpieczeństwa w Gminie wśród najmłodszych • wśród najczęstszych zagrożeń bezpieczeństwa: osoby spożywające alkohol w miejscach publ., brak patroli policji, słabe oświetlenie i zagrożenia na drodze; • najczęstszy powód udzielania pomocy przez GOPS: długotrwała i ciężka choroba, dwa kolejne najczęstsze powody: ubóstwo oraz niepełnosprawność; • alkoholizm – jeden z najniższych spadków korzystających z pomocy od 2014 roku; dodatkowo odpowiedzi mieszkańców wskazujące na znaczną skalę problemu alkoholizmu w Gminie; • za największe bariery osób starszych i samotnych oraz z niepełnosprawnością i długotrwale chorych uznawane izolacja społeczna i samotność, niewystarczające środki finansowe na życie i leczenie i utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej; • najbardziej negatywne zjawiska dotyczące młodzieży to w opinii mieszkańców uzależnienie od komputera i internetu, bezproduktywne
----------------------------------	---	---

		spędzanie czasu oraz używki – alkohol, papierosy; słaba ocena dostępności opieki zdrowotnej i doradztwa psychologiczno-prawnego oraz organizacji czasu wolnego w Gminie przez mieszkańców, a także oferty dla osób z niepełnosprawnością wśród najstarszych mieszkańców
	SZANSE	ZAGROŻENIA
POLITYCZNE	- Wielość programów rządowych wspierających walkę z problemami społecznymi - Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania w postaci konkursów, dotacji i programów m.in. finansowanych z Funduszy Europejskich; - Przepisy wspierające aspekty jakości życia ludzi – ochronę środowiska, bezpieczeństwo itp. - Integracja europejska	- Problemy sfery opieki zdrowotnej (dostępność, wyposażenie w sprzęt, wynagradzanie personelu itp.) - Problemy sektora edukacji (niedofinansowanie, biurokracja itp.) - Liczne transfery socjalne powodujące uzależnienie niektórych grup od wsparcia publicznego - Przestój w dostępności zewnętrznych źródeł finansowania - Niestabilność polityczna; - Kryzys związany z pandemią w dziedzinie zdrowia, gospodarki czy kultury
EKONOMICZNE	- Wzrost zamożności społeczeństwa - Tendencja spadku bezrobocia - Statystyki wskazujące na wzrost płac - Popularyzacja podmiotów ekonomii społecznej	- Trudności na rynku pracy (brak ofert pracy, niestabilność zatrudnienia itd.) - Kryzys związany z pandemią, szczególnie w obszarze rynku pracy lub w wybranych branżach - Konieczność dużego zaangażowania w życie zawodowe wpływająca na życie rodzinne - Wpływ gospodarki na stan środowiska naturalnego

SPOŁECZNE	• Rosnąca świadomość społeczna dotycząca problemów różnych grup, osób indywidualnych i rodzin • Coraz większe zaangażowanie w chęć rozwiązywania problemów rodziny, sięganie po wsparcie np. psychologiczne • Aktywność organizacji pozarządowych i ich popularność	• Zmiana struktury wiekowej społeczeństwa • Malejąca liczba ludności • Słabnąca integracja rodzin • Niesłabnący problem uzależnień • Polaryzacja społeczeństwa – duże różnice światopoglądowe, głębokie rozłamy i konflikty • Wykluczenie komunikacyjne małych miejscowości
TECHNOLOGICZNE	• Rozwój technologii, która może wspomagać walkę z problemami społecznymi • Rozwój mediów, w tym internetu, wspomagająca informowanie o problemach społecznych i propagowanie dobrych wzorców	• Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym • Negatywny wpływ technologii na funkcjonowanie rodzin i jednostek (uzależnienia, trudności wychowawcze) • Nowe media jako źródło wielu informacji, nie zawsze rzetelnych – problemy rozpoznawania jakości różnych źródeł danych

Źródło: opracowanie własne.

4. Założenia strategiczne

4.1 Podstawy teoretyczne

Strategia to ogólny program działalności danej organizacji/jednostki samorządu terytorialnego sporządzony na określony czas, ukierunkowany na wykorzystanie posiadanych potencjałów do osiągnięcia postawionych założeń. Strategia charakteryzuje się odległym horyzontem czasowym, skupieniem wysiłków na określonych zadaniach, obejmowaniem szerokiego zakresu działań i określeniem wskaźników realizacji powziętych przedsięwzięć.

Elementy składające się na strategię można uszeregować w postaci piramidy, na której czele są wizja i misja.

Rysunek 31 Elementy składowe strategii

Źródło: opracowanie własne.

Wizja to obraz pożądanego stanu danego podmiotu w przyszłości, sytuacja, do której będzie się dążyć. Wizja powinna być zwięzła, realna, ale motywująca. Wizja stanowi wyraz aspiracji i wyobrażeń danego podmiotu o przyszłości.

Misja jest syntetycznym opisem sposobu realizacji wizji. Stanowi krótką i precyzyjną prezentację najważniejszych celów podmiotu.

Cele konkretyzują to, jak będzie realizowana misja. **Cele strategiczne** wyznaczają najważniejsze kierunki działania – są określane z długim horyzontem czasowym. **Cele operacyjne** z kolei mają krótszy horyzont czasowy, są podstawą do osiągnięcia celów strategicznych oraz dłużą wykorzystaniu szans i mocnych stron, a przewyższaniu słabych stron i zagrożeń.

4.2 Wizja i misja

Po zapoznaniu się z sytuacją Gminy Krzeszowice w zakresie problemów społecznych, zidentyfikowaniu najpoważniejszych problemów, które należy zniwelować w najbliższych latach, ale i mocnych stron, które powinny przysłużyć się walce ze wskazanymi negatywnymi zjawiskami, opracowano wizję Gminy Krzeszowice odnoszącą się do obszaru problemów i polityki społecznej. Zawiera ona system wartości, wyznaczający kierunki prac nad określeniem celów strategicznych i operacyjnych w Gminie.

WIZJA

Gmina Krzeszowice – bezpieczne miejsce do zamieszkania, sprzyjające aktywności wszystkich pokoleń

Wyżej zaprezentowaną wizję planuje się zrealizować przy pomocy szeregu celów, zadań i działań, których syntetycznym zobrazowaniem jest misja Gminy w obszarze problemów i polityki społecznej.

MISJA

Wspólne tworzenie atmosfery komfortu i bezpieczeństwa do życia, aktywności społecznej i zawodowej poprzez budowę skutecznego systemu wspierania mieszkańców Gminy Krzeszowice

4.3 Cele strategiczne i operacyjne

Strategia wyodrębnia cztery cele strategiczne, odpowiadające za cztery obszary priorytetowe, jakie zidentyfikowano w trakcie prac nad opracowywaniem dokumentu.

Rysunek 32 Cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne.

Do każdego z celów strategicznych dobrano cele operacyjne w sposób szczegółowy obrazujące sposoby osiągnięcia zamierzeń w poszczególnych obszarach priorytetowych.

Rysunek 33 Cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne.

4.3.1 Cel strategiczny 1. Rozwijanie dobrych postaw w rodzinie i wsparcie w radzeniu sobie z problemami

Szereg czynników zmieniło sposób funkcjonowania rodzin w ostatnim czasie – powszechna tendencja tworzenia własnych gospodarstw domowych przez ludzi młodych z dala od rodziców osłabiła więzi międzypokoleniowe, duża aktywność zawodowa utrudnia możliwości wspólnego spędzania wolnego czasu przez rodziny, a nowe media takie jak internet czy portale społecznościowe wpływają negatywnie na relacje rodzinne. Rodziny trapią także znane od dawna problemy alkoholizmu, innych uzależnień, przemocy czy ubóstwa, wynikające z różnego rodzaju przyczyn. Działania realizowane w ramach polityki społecznej dla budowy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Krzeszowice powinny koncentrować się na wzmacnianiu dobrych postaw w rodzinach oraz przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom i wsparciu w radzeniu sobie z nimi osób dotkniętych, a także sprawców.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

1.1 Aktywne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w rodzinach

Rodziny w Gminie Krzeszowice dotyka szereg różnego rodzaju trudności takich jak ubóstwo, uzależnienia, wielodzietność, przemoc, długotrwałe i ciężkie choroby, sieroctwo czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zadaniem samorządu i jego jednostek, w szczególności GOPS Krzeszowice jest wsparcie w przeciwdziałaniu tym negatywnym zjawiskom przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi takich jak świadczenia finansowe i niefinansowe, realizacja procedury Niebieskiej Karty czy usługi asystenta rodziny. W perspektywie czasowej, której dotyczy strategia planuje się dalsze realizowanie świadczeń przez podmioty polityki społecznej zgodnie z ustawowymi warunkami oraz rozwój usług asystentów rodziny. Wsparciem dla rodzin z Gminy Krzeszowice ma być także kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego „Pierwszy Kontakt” i promocja oferty tego podmiotu tak, by mógł on dotrzeć ze wsparciem do wszystkich jego potrzebujących. Ramy i narzędzia dla wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy czy alkoholizmu wskażą także gminne programy - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii i Program Wspierania Rodziny.

1.2 Wsparcie rodzin w wypełnianiu ich funkcji

Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom dziejącym się w rodzinach to nie jedyne zadanie podmiotów polityki społecznej – mają one za zadanie także wspierać rodzinę w wypełnianiu jej funkcji. Zadanie to realizowane będzie przez m.in. prowadzenie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla rodzin, akcji informacyjnych i profilaktycznych, które promować mają dobre wzorce rodzinne i wychowawcze, a także tworzenie inicjatyw, mających na celu pobudzanie do tworzenia silnych więzi rodzinnych i dobrych, zdrowych relacji w rodzinach. Wśród takich inicjatyw są te odpowiadające na problemy wynikające ze zmiany modelu rodziny, a więc sprzyjające utrudnionej aktualnie wymianie międzypokoleniowej. Wspieranie rodzin w wypełnianiu ich funkcji realizowane będzie także przez tworzenie grup wsparcia dla rodzin z trudnościami i kontynuację działalności placówek wsparcia dziennego. Na tworzenie się poprawnie działających relacji rodzinnych wpływa także dobra sytuacja mieszkaniowa – w tym celu znajdują się zatem także działania związane z jej polepszaniem. Planuje się także propagowanie informacji na temat Karty Dużej Rodziny i działania skierowane na zwiększanie benefitów wynikających z jej wykorzystywania.

1.3 Przeciwdziałanie problemom i kryzysom osób młodych

Osoby młode – dzieci i młodzież – to przedstawiciele rodzin o specyficznych potrzebach, w przypadku których szczególnie istotne staje się budowanie dobrych postaw wobec faktu, że młodzi ludzie stanowią przyszłość Gminy Krzeszowice. Aby przeciwdziałać problemom i kryzysom tej grupy planuje się zabezpieczenie możliwie dobrego dostępu do wyspecjalizowanego wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży – szczególnie wobec rosnących zagrożeń dla zdrowia psychicznego młodych wynikających z rosnącego znaczenia internetu, silnej presji i znacznego obciążenia obowiązkami zawodowymi rodzin. Wsparciem dla dzieci i młodzieży ma być także poszerzająca się oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, a także wspieranie uzdolnionej młodzieży w realizacji jej pozaszkolnych pasji (sport, talenty artystyczne i in.). Jako, że szkoła to główne miejsce funkcjonowania dzieci i młodzieży, w zakresie tego celu znajdzie się także nacisk na rozwój usług edukacyjnych – wspieranie rozwoju kadr i możliwości technicznych gminnej oświaty.

4.3.2 Cel strategiczny 2. Stworzenie systemu skutecznego odpowiadania na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnością

Nieuchronnym zjawiskiem obserwowanym nie tylko w Gminie Krzeszowice, ale na terenie całego kraju, a nawet społeczeństw europejskich jest starzenie się populacji. Rośnie liczba osób starszych – podobnie jak ich udział w ogóle populacji. To wymaga szeregu działań, które odpowiedzą na specyficzne problemy tej grupy społecznej, związane z ograniczoną zdolnością poruszania się, licznymi chorobami czy problemem izolacji społecznej, która pogłębiana jest przez wspomniane osłabienie więzi międzypokoleniowych. Z podobnymi problemami borykają się osoby z niepełnosprawnością – to także bariery związane z poruszaniem się, dolegliwościami zdrowotnymi i trudności w nawiązywaniu relacji i uczestnictwie w życiu społecznym. Reakcja na problemy osób starszych i z niepełnosprawnością staje się aktualnie jednym z najważniejszych obszarów polityki społecznej Gminy Krzeszowice.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

2.1 Realizacja działań wspierających codzienne funkcjonowanie seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin

Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością dotyczą ograniczenia, utrudniające sprawne codzienne funkcjonowanie. Gminne i powiatowe podmioty polityki społecznej mają do dyspozycji szereg możliwości wsparcia w tym zakresie. Są to możliwości bezpośredniej pomocy w codziennym funkcjonowaniu takie jak usługi opiekuńcze, także specjalistyczne oraz funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej. Codzienne funkcjonowanie osób starszych i z niepełnosprawnością pośrednio wspierają ponadto różnego rodzaju dofinansowania na leczenie i rehabilitację – wsparcie w ubieganiu się o nie planowane jest także w ramach Strategii, a także dostosowywanie kolejnych obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z upośledzeniami narządów ruchu czy wzroku. Wsparcie w codziennym funkcjonowaniu oferować mogą także wolontariusze – planuje się budowanie oferty wolontariatu dla osób potrzebujących drobnego wsparcia w ramach codziennych czynności. Samorząd w ramach tego celu operacyjnego zamierza także aktywnie współpracować z organizacjami działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością.

2.2 Prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia izolacji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością

Jednym ze zidentyfikowanych problemów dotyczących osoby starsze i z niepełnosprawnością jest izolacja społeczna – niemożność pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Przebywanie w gronie innych osób jest silną potrzebą każdego człowieka, a dla osób chorych często pełni funkcję terapeutyczną. Aby odpowiedzieć na potrzebę zmniejszania izolacji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością planuje się realizację spotkań i imprez aktywizujących te grupy społeczne i rozpowszechnianie informacji o możliwościach spędzania czasu wolnego przez te osoby, w tym – o działalności Klubów Seniora. Część seniorów i osób z niepełnosprawnością cechują zdolności artystyczne – wspieranie ich talentu i promocja twórczości to kolejny z elementów otwierania seniorów na życie społeczne, a z drugiej strony – informowania pozostałej społeczności gminnej o problemach i potrzebach tej specyficznej grupy. Aktywność osób z niepełnosprawnością realizowana będzie nie tylko w wymiarze społecznym i kulturalnym, ale także zawodowym, kładąc nacisk na wspieranie w znalezieniu zatrudnienia. Samorząd zauważa, że pomoc osobom starszym i z niepełnosprawnością nie może ograniczać się jedynie do przedsięwzięć i inicjatyw, a wymaga specjalnie przeznaczonych miejsc – planowane jest zaangażowanie w tworzenie mieszkań chronionych oraz ośrodka wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnością. W realizacji tego celu operacyjnego wykorzystane zostaną programy i projekty, w tym rządowe, przeznaczone do wspierania osób starszych i osób z niepełnosprawnością

4.3.3 Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne

Niepełne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Krzeszowice to jeden z bardziej alarmujących wyników przeprowadzonej diagnozy. Wynika ono z szeregu czynników, a podniesienie poziomu bezpieczeństwa wymaga zaangażowania wielu podmiotów. Koordynacja działań między nimi i wymiana informacji pozwoli na realizację jak najlepiej wymierzonych w problem działań interwencyjnych. Nie należy jednak zapominać o kwestii działań prewencyjnych – informowaniu, promowaniu właściwych postaw, profilaktyce, reagowaniu na wczesne oznaki zagrożenia. W zakres bezpieczeństwa publicznego wchodzi także kwestie budowy dobrych postaw zdrowotnych. Należy także pamiętać, że dobrze wykonane działania

profilaktyczne i interwencyjne będą realizowane tylko przez dobrze przygotowane osoby, mające do dyspozycji właściwe narzędzia.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

3.1 Monitorowanie negatywnych zjawisk zagrażających bezpieczeństwu i aktywne reagowanie na nie

Budowa bezpieczeństwa publicznego w pierwszej kolejności opiera się na skutecznym monitorowaniu negatywnych zjawisk – wiedza na temat ryzyka wystąpienia czynników zagrażających bezpieczeństwu wspomaga efektywne radzenie sobie z nimi. To wymaga odpowiedniej koordynacji działań i wymiany informacji pomiędzy wszystkimi podmiotami, które spotykają się z objawami problemów, w tym Policji, Straży Miejskiej, placówek oświatowych czy placówek opieki zdrowotnej. Te podmioty wspólnie prowadzą aktywną reakcję na patologiczne zachowania w rodzinach oraz przestrzeni publicznej poprzez interwencje, realizację wyznaczonych procedur reagowania na przemoc, wspieranie ofiar, karanie sprawców. W obszarze aktywnego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom zagrażającym bezpieczeństwu znajdują się także inwestycje w poprawę oświetlenia dróg i placów oraz budowę monitoringu gminnego.

3.2 Realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa

Tworzenie się negatywnych zjawisk zagrażających bezpieczeństwu wyprzedzać mają działania profilaktyczne i edukacyjne. Edukowanie o negatywnych konsekwencjach uzależnień, informowanie o możliwościach wczesnej reakcji na zjawisko przemocy czy działania prewencyjne z zakresu innych aspektów zwiększania poczucia bezpieczeństwa w dłuższej perspektywie mają wspomóc w przeciwdziałaniu eskalacji negatywnych zjawisk w gminnej społeczności w przyszłości.

3.3 Realizacja działań służących poprawie stanu zdrowia ludności

Jednym z wymiarów bezpieczeństwa jest bezpieczeństwo w obszarze zdrowia. W perspektywie czasowej opracowywanej Strategii planuje się zaangażowanie w tworzenie i promocję bezpłatnych badań profilaktycznych i konsultacji lekarskich – uzyskanie wczesnej

diagnozy z wykorzystaniem badań dostępnych także dla osób niezamożnych jest jednym z kluczowych aspektów poprawy poziomu zdrowia społeczeństwa. Wsparciem dla realizacji tego celu operacyjnego mają być także programy edukacji zdrowotnej dla mieszkańców, leżących w obszarze profilaktyki zdrowia, budowania dobrych nawyków i informacji na temat skutków negatywnych dla zdrowia działań.

3.4 Rozwój zasobów podmiotów realizujących politykę społeczną

Skuteczna odpowiedź na negatywne zjawiska, zagrażające bezpieczeństwu publicznemu, możliwa jest jedynie z wykorzystaniem odpowiednio przygotowanych – zarówno merytorycznie, jak i techniczne – zasobów podmiotów realizujących politykę społeczną. W celu rozwoju tych zasobów planuje się dalsze szkolenia kadr pomocy społecznej przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu jej zatrudnienia oraz podnoszenie standardu technicznego realizacji jej prac, szczególnie w obszarze informatyzacji.

4.4.4 Stworzenie sprzyjających warunków dla aktywności obywatelskiej i zawodowej

Rozwój gospodarczy to jeden z priorytetów rozwojowych Gminy Krzeszowice. Z kolei aktywność społeczna to jeden z jej dużych atutów. Dobre warunki ekonomiczne, a także aktywność obywatelska wspierają walkę z problemami społecznymi – ubóstwem, uzależnieniami (np. poprzez organizację czasu wolnego dla rodzin, gwarantujące dobre pożytkowanie czasu), izolacją społeczną osób starszych czy z niepełnosprawnością (np. poprzez przedsięwzięcia służące integracji tych grup). Stworzenie dobrych warunków dla akumulowania się potencjału gospodarczego i społecznego w Gminie Krzeszowice staje się zatem jednym z jej celów w obszarze polityki społecznej.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

4.1 Wspieranie rozwoju potencjału społecznego

Potencjał społeczny wymaga często nieznaczej zewnętrznej aktywizacji, ale i odpowiedniego zorganizowania. Zadaniem instytucji publicznych jest wspieranie rozwoju nowych inicjatyw społecznych, dostrzeganie ich, pozostawianie obszaru do swobodnego działania, ale także wspomaganie w kwestiach formalnych. W ramach realizacji tego celu operacyjnego planuje się tworzenie miejsca wsparcia dla organizacji pozarządowych, stanowiącego forum dla

wymiany przez nie informacji i pomysłów, ale także ośrodek wsparcia np. w zakresie pozyskiwania dofinansowań na ich plany. W szczególny sposób planuje się potraktować działania młodzieży, wygospodarowując obszary do przekazania jej decyzyjności. Rozwój poczucia odpowiedzialności i sprawczości wśród osób młodych jest szansą na zbudowanie aktywnych, zaangażowanych i przedsiębiorczych przyszłych pokoleń.

4.2 Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami gminnymi a organizacjami samorządowymi

Oddolne inicjatywy lokalnej społeczności, często znajdujące się bliżej wielu problemów społecznych niż instytucje publiczne, warto wspierać i wykorzystywać do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i promowania dobrych postaw. W ramach tego celu operacyjnego planuje się realizację wspólnych projektów z organizacjami trzeciego sektora na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz generalnie kontynuację realizowania wybranych usług społecznych przez organizacje pozarządowe.

4.3 Aktywizacja zawodowa bezrobotnych

Osoby bezrobotne to często marnujący się potencjał, a długotrwałe bezrobocie wpływa negatywnie na stan – nie tylko materialny – ich rodzin czy poczucie własnej wartości dotkniętych nim osób. Podmioty działające na terenie Gminy Krzeszowice – zarówno GOPS, jak i Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego – posiada szereg narzędzi do realizacji działań służących aktywizacji zawodowej i planuje się ich aktywne wykorzystanie w perspektywie opracowywanej Strategii. Są to działania z zakresu pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego, doszkalania czy pracy socjalnej. Aby jak najwcześniej reagować na ryzyko zwiększania się liczby osób bezrobotnych wśród ludzi młodych, planowane jest także prowadzenie i udoskonalanie oferty zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach na terenie Gminy i identyfikowanie potrzeb edukacyjnych w kontekście rynku pracy.

4.4 Promocja i rozwój przedsiębiorczości

Jednym ze sposobów na przerwanie trwania w bezrobociu lub bardziej udaną karierę zawodową jest założenie własnej działalności gospodarczej. Instytucje gminne planują promować i rozwijać promować taki sposób prowadzenia swojej kariery zawodowej poprzez wspomaganie w tworzeniu własnego przedsiębiorstwa, w tym pomoc w formalnościach, a

także budowanie atmosfery korzystnej dla przedsiębiorców, możliwości wymiany doświadczeń i nawiązywania relacji biznesowych.

4.5 Rozwój oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego

Poza aktywnością społeczną i zawodową istotna jest także aktywność kulturalna czy sportowa - jest ona dobrym sposobem na rozładowanie codziennych napięć oraz okazją do spotkań i tworzenia się nowych inicjatyw i planów. Planuje się rozwój oferty kulturalnej i sportowej Gminy, w tym organizację imprez kulturalnych i zajęć sportowych. Do dyspozycji mieszkańców pozostaną obiekty sportowo-rekreacyjne, a w ramach tego celu planuje się dbanie o odpowiedni ich stan tak, by mogły służyć zdrowej aktywności lokalnej społeczności.

5. Realizacja Strategii

Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano działania, stanowiące najniższy, konkretny poziom realizacji postanowień Strategii, podmioty odpowiedzialne za ich realizację, wskaźniki i przewidywane źródła finansowania.

Tabela 22 Realizacja Strategii

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania	Podmioty odpowiedzialne i zaangażowane	Wskaźniki	Przewidywane źródła finansowania
1. Rozwijanie dobrych postaw w rodzinie i wsparcie w radzeniu sobie z problemami	1.1 Aktywne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w rodzinach	Udzielanie świadczeń finansowych i niefinansowych osobom i rodzinom w trudnościach	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski PCPR	Liczba osób, którym udzielono świadczeń z poszczególnych powodów wsparcia	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Kontynuacja i promocja działalności Punktu Konsultacyjnego „Pierwszy Kontakt”	Punkt Konsultacyjny „Pierwszy Kontakt”	Liczba osób skierowanych na leczenie z powodu uzależnienia	
		Rozwój usług asystentów rodziny	Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	
		Prowadzenie monitoringu rodzin wymagających	Policja	Liczba osób objętych wsparciem	

		wsparcia w postaci systematycznie aktualizowanej bazy	Straż Miejska placówki oświatowe placówki opieki zdrowotnej organizacje pozarządowe	Środowiskowego Domu Samopomocy	
		Prowadzenie i doskonalenie procedury Niebieskiej Karty			
		Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie			
		Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii			
		Opracowanie i realizacja Programu Wspierania Rodziny			
		Kontynuacja działalności Środowiskowego			

		Domu Samopomocy, wspierającego osoby z niepełnosprawnością			
	1.2 Wsparcie rodzin w wypełnianiu ich funkcji	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla rodzin, szczególnie przeżywających trudności Tworzenie grup wsparcia dla rodzin z trudnościami Kontynuacja działalności placówek wsparcia dziennego Prowadzenie akcji informacyjnych i profilaktycznych z zakresu dobrych wzorców rodzinnych i wychowawczych Propagowanie informacji na temat Karty Dużej Rodziny i korzyści z jej	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski PCPR Punkt Konsultacyjny „Pierwszy Kontakt” Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna placówki oświatowe instytucje kultury organizacje pozarządowe	Liczba godzin poradnictwa psychologicznego i prawnego Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego i prawnego Liczba działających grup wsparcia Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia Liczba osób objętych działalnością placówek wsparcia dziennego	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych

		wykorzystywania oraz działania skierowane na zwiększanie benefitów z jej korzystania		Liczba akcji informacyjnych i profilaktycznych z zakresu dobrych wzorców rodzinnych i wychowawczych	
		Tworzenie działań w ramach wymiany międzypokoleniowej w formie wspólnych przedsięwzięć osób z różnych przedziałów wiekowych		Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	
		Wspomaganie polepszania się sytuacji mieszkaniowej na terenie Gminy		Liczba mieszkań w relacji do liczby mieszkańców	
	1.3 Przeciwdziałanie problemom i kryzysom osób młodych	Poprawa dostępu do wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży	GOPS Krzeszowice	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym	Budżet Gminy
		Poszerzanie oferty zajęć dla dzieci i młodzieży	Urząd Miejski		Środki z programów zewnętrznych
		Stały rozwój usług edukacyjnych poprzez	Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom	Liczba zrealizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży	

		dokształcanie kadr oraz polepszanie infrastruktury placówek oświatowych	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna		
		Wspieranie zdolnej młodzieży w realizacji dodatkowych pozaszkolnych aktywności	placówki oświatowe instytucje kultury organizacje pozarządowe		
2. Stworzenie systemu skutecznego odpowiadania na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnością	2.1 Realizacja działań wspierających codzienne funkcjonowanie seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin	Rozwój usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnością	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski PCPR	Liczba godzin zrealizowanych usług opiekuńczych	Budżet Gminy
		Funkcjonowanie i współpraca samorządu z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością	inne instytucje publiczne	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	Środki z programów zewnętrznych
		Dostosowanie obiektów użyteczności	organizacje pozarządowe	Liczba osób, którym udzielono wsparcia w dofinansowaniu leczenia i rehabilitacji	PFRON
				Liczba korzystających z Domu Pomocy Społecznej	sponsorzy

		publicznej do poruszania się osób starszych i z niepełnosprawnością			
		Wsparcie w ubieganiu się o pomoc na dofinansowanie leczenia i rehabilitacji osób starszych i niepełnoprawnych			
		Budowanie oferty wolontariatu w zakresie wspierania codziennego funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością			
		Działalność Domu Pomocy Społecznej i zapewnienie miejsc w nim dla potrzebujących			
	2.2 Prowadzenie działań zmierzających do	Organizacja spotkań i imprez aktywizujących	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski	Liczba zorganizowanych spotkań i imprez z	Budżet Gminy

	zmniejszenia izolacji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością	seniorów i osoby niepełnosprawne	placówki oświatowe instytucje kultury organizacje pozarządowe	udziałem seniorów i osób z niepełnosprawnością Liczba zorganizowanych przedsięwzięć wspierających twórczość artystyczną osób starszych i z niepełnosprawnością Liczba uczestników Klubów Seniora Liczba utworzonych mieszkań chronionych	Środki z programów zewnętrznych sponsorzy
		Promocja twórczości artystyczne osób starszych i z niepełnosprawnością			
		Rozpowszechnianie informacji w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i z niepełnosprawnością			
		Realizacja programów i projektów, w tym rządowych, z zakresu wspierania osób starszych i osób z niepełnosprawnością			
		Wsparcie dla osób z niepełnosprawnością w znalezieniu zatrudnienia			
		Stworzenie mieszkań chronionych, przeznaczonych m.in.			

		dla osób z niepełnosprawnością			
		Stworzenie ośrodka wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnością			
		Aktywność Klubu Senior+			
3. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne	3.1 Monitorowanie negatywnych zjawisk zagrażających bezpieczeństwu i aktywne reagowanie na nie	Koordinacja działań i wymiana informacji pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w celu identyfikacji negatywnych zjawisk	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski PCPR Policja Straż Miejska Punkt Konsultacyjny „Pierwszy Kontakt” Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna placówki oświatowe	Liczba spotkań w celu koordynacji działań i wymiany informacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej Liczba interwencji Policji i Straży Miejskiej	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Aktywna reakcja na patologiczne zachowania w rodzinach (np. przemoc) i w sferze publicznej (np. wandalizm, picie alkoholu w miejscach publicznych)			

		Poprawa oświetlenia dróg i placów na terenie Gminy	placówki opieki zdrowotnej		
		Rozbudowa gminnego monitoringu	organizacje pozarządowe		
	3.2 Realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie wzmacniania bezpieczeństwa	Realizacja działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski placówki oświatowe instytucje kultury organizacje pozarządowe	Liczba akcji informacyjnych i profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i zwiększania poczucia bezpieczeństwa	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Prowadzenie działań informacyjnych i prewencyjnych z zakresu zwiększania poczucia bezpieczeństwa			
	3.3 Realizacja działań służących poprawie dostępu do opieki zdrowotnej	Zaangażowanie w tworzenie się i promocję bezpłatnych badań profilaktycznych i konsultacji lekarskich	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski placówki ochrony zdrowia instytucje kultury	Liczba akcji informacyjnych i profilaktycznych z zakresu promocji zdrowia	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Realizacja programów edukacji			

		zdrowotnej dla mieszkańców (profilaktyka zdrowia)	organizacje pozarządowe		
	3.4 Rozwój zasobów podmiotów realizujących politykę społeczną	Szkolenia dla kadr pomocy społecznej dla profesjonalizacji ich pracy	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski	Liczba osób z kadr pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Zapewnienie optymalnego zatrudnienia w OPS, uwzględniającego potrzeby realizacji pomocy społecznej i możliwości finansowe	instytucje szkoleniowe		
		Podnoszenie standardu technicznego realizacji działań z zakresu pomocy społecznej			
4. Stworzenie sprzyjających warunków dla aktywności obywatelskiej i zawodowej	4.1 Wspieranie rozwoju potencjału społecznego	Wspieranie powstawania nowych inicjatyw społecznych, w tym wsparcie w zakresie ich organizacji i	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski placówki oświatowe	Liczba działających organizacji społecznych Liczba nowopowstałych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych

		pozyskiwania dofinansowań	instytucje kultury	organizacji społecznych	
		Tworzenie miejsca wsparcia dla organizacji pozarządowych i wymiany przez nie informacji	organizacje pozarządowe	Liczba działań realizowanych przez młodzież	
		Stworzenie obszaru do przekazania decyzyjności młodzieży, włączenie jej w procesy rozwoju Gminy			
	4.2 Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami gminnymi a organizacjami samorządowymi	Realizacja wspólnych projektów z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski Punkt Konsultacyjny „Pierwszy Kontakt”	Liczba projektów realizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy
		Realizowanie wybranych usług społecznych przez organizacje pozarządowe	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba zakontraktowanych usług z organizacjami pozarządowymi	Środki z programów zewnętrznych
		Włączanie organizacji	placówki oświatowe		Fundusze własne organizacji pozarządowych

		pozarządowych w opracowywanie planów strategicznych i operacyjnych	organizacje pozarządowe instytucje kultury		
	4.3 Aktywizacja zawodowa bezrobotnych	Realizacja działań z zakresu pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski PCPR	Liczba godzin doradztwa z zakresu wspierania rynku pracy	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Realizacja działań szkoleniowych i doskonalących dla osób poszukujących pracy	placówki oświatowe	Liczba zrealizowanych godzin szkoleniowych w ramach zwalczania bezrobocia i przekwalifikowywania się	
		Organizacja pracy socjalnej	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Liczba osób uczestniczących w pracach socjalnych	
		Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach	instytucje szkoleniowe	Poziom bezrobocia rejestrowego	
		Identyfikacja potrzeb edukacyjnych w kontekście potrzeb rynku pracy			
	4.4 Promocja i rozwój przedsiębiorczości	Wspomaganie w tworzeniu nowych działalności poprzez	GOPS Krzeszowice Urząd Miejski	Liczba podmiotów gospodarczych w	Budżet Gminy

		pomoc w formalnościach i informatory dla osób chcących założyć działalność gospodarczą Stworzenie forum dla rozwoju przedsiębiorczości	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego lokalne przedsiębiorstwa organizacje pozarządowe	relacji z liczbą mieszkańców Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych	Środki z programów zewnętrznych
	4.5 Rozwój oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej - organizacja imprez kulturalnych i zajęć sportowych Stworzenie oferty nowoczesnych zajęć z zakresu nowych mediów dla dzieci i młodzieży Udostępnianie mieszkańcom obiektów sportowo-rekreacyjnych z uwzględnieniem odpłatności w wybranych obiektach	Urząd Miejski instytucje kultury placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba imprez kulturalnych Liczba uczestników imprez kulturalnych Liczba działających klubów sportowych Liczba ćwiczących w klubach sportowych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych

		Utrzymywanie odpowiedniego stanu obiektów kulturalnych i sportowych i ich rozwój			
--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne.

6. Wdrażanie, ocena efektywności, monitoring i ewaluacja

Zgodnie z Art. 110 Ustawy o pomocy społecznej koordynacją realizacji Strategii zajmuje się **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ta instytucja będzie także odpowiedzialna za koordynację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026, tj. realizację poszczególnych zadań i działań, włączanie innych podmiotów do realizacji działań i koordynację prac między nimi, poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, promocję poszczególnych działań, informowanie o postępach realizacji Strategii oraz monitorowanie realizacji i ewaluację Strategii. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez GOPS, Urząd Gminy oraz partnerów w realizacji w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Źródłami finansowania realizacji działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 będą:

- budżet Gminy Krzeszowice, budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach i budżety gminnych jednostek organizacyjnych;
- fundusze zewnętrzne, w szczególności Fundusze Europejskie, a także pieniądze z programów rządowych i skierowane do instytucji pozarządowych oraz fundusze pozyskane od sponsorów.

Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań Strategii będą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

W odniesieniu do wydatków na politykę społeczną z budżetu Gminy Krzeszowice, w ostatnich latach sięgały one łącznie 51 mln zł. Rokrocznie zwiększały się o ok. 20% - wyjątkiem jest rok 2018, gdy wzrosły o 4,3%.

Tabela 23 Wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Krzeszowice w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki w Dziale 852 - Pomoc społeczna	26 332 961 zł	5 740 179 zł	6 274 709 zł	6 740 012 zł	7 900 234 zł
Wydatki w Dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	10 700 zł	20 000 zł	19 000 zł	16 429 zł	46 051 zł
Wydatki w Dziale 855 - Rodzina	0 zł	26 402 503 zł	27 257 588 zł	34 937 347 zł	43 244 534 zł
	26 343 661 zł	32 162 683 zł	33 551 297 zł	41 693 788 zł	51 190 820 zł

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Rb-28S Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych za okres od początku roku do 31.12.2020 Gminy Krzeszowice.

Zakłada się, że wydatki na realizację celów polityki społecznej oscylować będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków za 2020 rok z planowanymi wzrostami związanymi z pozyskiwaniem dodatkowych funduszy zewnętrznych na realizację projektów, zwiększeniem intensyfikacji wykorzystania świadczeń społecznych (np. Programu 500+) czy zwiększeniem zakresu zadań zleconych, a także wzrostem cen i wynagrodzeń. Prognozę wydatków na kolejne lata, uwzględniając sporządzoną dla 2021 roku prognozę zawartą w Uchwale budżetowej Rady Miejskiej w Krzeszowicach na 2021 rok prezentuje tabela poniżej.

Tabela 24 Prognozowane wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Krzeszowice w latach 2021-2026

2021	2022	2023	2024	2025	2026
48 115 173 zł	50 520 932 zł	53 046 978 zł	55 699 327 zł	58 484 294 zł	61 408 508 zł

Źródło: Uchwała budżetowa Rady Miejskiej w Krzeszowicach na 2021 rok i opracowanie własne.

Większość funduszy na realizację polityki społecznej pochłonie Cel strategiczny 1. Rozwijanie dobrych postaw w rodzinie i wsparcie w radzeniu sobie z problemami, w którym mieszczą się świadczenia finansowe i niefinansowe, działalność podmiotów i instytucji wsparcia rodziny czy usługi dla rodziny. Aktualnie sam dział „855 – Rodzina” (obejmujący wydatki związane z programem 500+, Kartą Dużej Rodziny, funkcjonowaniem żłobków, rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych) zajmuje 80-85% wydatków na politykę społeczną. Przyjęto, że wydatki w Celu strategicznym 1 będą obejmować w kolejnych latach 85%

wydatków na politykę społeczną. Oszacowano, że wydatki w Celu strategicznym 2. Stworzenie systemu skutecznego odpowiadania na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnością zajmowały będą 8% wydatków na politykę społeczną w kolejnych latach, w Celu strategicznym 3. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne - 3%, a w Celu strategicznym 4. Stworzenie sprzyjających warunków dla aktywności obywatelskiej i zawodowej - 4%. Tym samym struktura wydatków Gminy Krzeszowice związanych z realizacją Strategii będzie kształtowała się tak, jak w tabeli zaprezentowanej poniżej.

Tabela 25 Prognozowane wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Krzeszowice w latach 2021-2026 w podziale na cele strategiczne

Cel strategiczny	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Rozwijanie dobrych postaw w rodzinie i wsparcie w radzeniu sobie z problemami	40 897 897 zł	42 942 792 zł	45 089 931 zł	47 344 428 zł	49 711 650 zł	52 197 232 zł
2. Stworzenie systemu skutecznego odpowiadania na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnością	3 849 214 zł	4 041 675 zł	4 243 758 zł	4 455 946 zł	4 678 744 zł	4 912 681 zł
3. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne	1 443 455 zł	1 515 628 zł	1 591 409 zł	1 670 980 zł	1 754 529 zł	1 842 255 zł
4. Stworzenie sprzyjających warunków dla aktywności obywatelskiej i zawodowej	1 924 607 zł	2 020 837 zł	2 121 879 zł	2 227 973 zł	2 339 372 zł	2 456 340 zł
SUMA	48 115 173 zł	50 520 932 zł	53 046 978 zł	55 699 327 zł	58 484 294 zł	61 408 508 zł

Źródło: Uchwała budżetowa Rady Miejskiej w Krzeszowicach na 2021 rok i opracowanie własne.

Precyzyjne założenia budżetowe planowane na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 będzie oszacowany w okresach rocznych.

Monitoring realizacji Strategii polega na gromadzeniu i analizie danych dotyczących realizacji określonych w założeniach strategicznych celów. Pozwala on na sprawdzenie i ocenę skuteczności realizacji działań strategicznych i ewentualnie ustalenie, jakie należy podjąć środki zaradcze czy nowe działania, by zrealizować postawione cele. Monitorowanie dostarcza także informacji dla przyszłego planowania – pokazuje, w jakim stopniu podjęte w danym okresie działania przybliżyły jednostkę do realizacji postawionej wizji.

Dla każdego z celów operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 opracowano zestaw mierników. Źródłami danych dla tych mierników są ogólnodostępne statystyki Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego czy Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego, a także statystyki zbierane przez określone instytucje – głównie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach. Analiza powinna obejmować mierniki przyporządkowane każdemu z celów operacyjnych.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 realizowana będzie **w okresach rocznych**. Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring wskaźników będzie **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach**. W ramach monitoringu realizacji strategii sporządzony zostanie raport z realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem opisu podjętych działań, wydatkowanych środków i wartości wskaźników przyporządkowanych do każdego z celów operacyjnych. Raport zrealizowany zostanie w oparciu o dane i informacje uzyskane od podmiotów zaangażowanych w realizację danego celu.

W celu ewaluacji ogólnego wpływu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026 na stan Gminy w obszarze społecznym przygotowano zestaw dodatkowych kluczowych wskaźników realizacji Strategii uwzględniający wartości docelowe przypadające na koniec okresu realizacji Strategii, który prezentuje tabela poniżej.

Tabela 26 Kluczowe wskaźniki do ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Średnie saldo migracji na 1 000 ludności	0,38 (2014-2019)	0,50 (2021-2026)
Liczba osób korzystających ze świadczeń GOPS	618 (2020)	570 (2026)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,0% (2019)	2,3% (2026)
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców	3,70 (2019)	3,90 (2026)

Źródło: opracowanie własne.

W połowie okresu obowiązywania Strategii, a także po zakończeniu okresu, na jaki została sporządzona zostaną przeprowadzone spotkania podmiotów zaangażowanych w jej realizację, służące ewaluacji realizowanych działań i – w przypadku spotkania z kategorii mid-term – korekcie prowadzonych przedsięwzięć. Zgromadzone dane i wnioski z przeprowadzonego monitoringu, jak i ewaluacji w postaci raportu przekazane zostaną do władz Gminy Krzeszowice oraz zostaną zakomunikowane mieszkańcom przy wykorzystaniu strony internetowej Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach.

7. Zgodność z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2016 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Poniżej przedstawiono najważniejsze punkty wspólne niniejszego opracowania z dokumentami wyższego rzędu.

EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - strategia przyjęta przez Komisję Europejską w celu stymulowania rozwoju gospodarki Unii Europejskiej:

- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną;
- zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Długookresowa strategia rozwoju kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, która zawiera długoterminową wizję rozwojową Polski do 2030 roku:

- Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna, Cel. 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, kierunek interwencji: Poprawa świadomości roli innowacji i strategii rozwojowych firm wśród przedsiębiorców - zaangażowanie samorządów na szczeblu przede wszystkim wojewódzkim dla wspierania przedsiębiorczości, promocji gospodarczej regionu;
- Kapitał ludzki, Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, kierunki interwencji: stworzenie warunków dla wzrostu liczby osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy, promocja diety poprzez zmniejszenie kosztów związanych z opieką oraz wychowaniem dzieci, szczególnie wynikających z łączenia kariery zawodowej z życiem rodzinnym, zapewnienie realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo - najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju, kluczowy dla określenia działań rozwojowych:

- I.3.2 Rozwój kapitału społecznego: promowanie instytucji wolontariatu, wspieranie instytucji kultury i sportu w ich roli integrowania społeczności lokalnej i pobudzania aktywności obywatelskiej;
- I.3.3 Zwiększanie bezpieczeństwa obywatela: kształtowanie świadomości zdrowotnej i zdrowego stylu życia poprzez promocję i edukację zdrowotną (zwłaszcza wśród osób o najniższym statusie społeczno-ekonomicznym) oraz wzrost poziomu aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem promocji aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży;
- III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym: zmiany w systemie świadczeń społecznych (stymulowanie aktywności, zintegrowane bazy danych różnych służb itp.), kampanie społeczne przygotowujące środowiska lokalne, pracodawców, urzędników na aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, tworzenie warunków dla rozwoju oraz promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów;
- III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych: zmiany w systemie świadczeń społecznych - lepsze dopasowanie wsparcia, inwestycje infrastrukturalne pozwalające niepełnosprawnym na obecność w przestrzeni publicznej, tworzenie warunków dla rozwoju oraz promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów – wdrażanie modelu „srebrnej gospodarki”.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 – projekt zawierający strategiczne zadania państwa w obszarze kapitału ludzkiego i obszarze spójności społecznej:

- Cel szczegółowy 3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- Cel szczegółowy 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030:

- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne” 1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy, 1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” – dokument nakreślający kierunki rozwoju dla województwa małopolskiego:

- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 1. Małopolskie rodziny: 1.1 Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, 1.2 Kampanie edukacyjne przygotowujące młodzież do pełnienia ról rodzinnych, społecznych i zawodowych, a także propagujące ideę wolontariatu, 1.3 Rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym, 1.4 Pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowiskowe formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej, 1.5 Pomoc osobom sprawującym opiekę nad członkiem rodziny wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, 1.6 Integracja społeczna osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w tym poprzez działania w zakresie interwencji kryzysowej, 1.7 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione;
- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 2. Opieka zdrowotna: 2.1 Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia;
- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 3. Bezpieczeństwo: 3.1 Wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa;
- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 4. Sport i rekreacja: 4.1 Tworzenie odpowiednich warunków umożliwiających rozwój sportu i rekreacji w Małopolsce;
- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 5. Kultura i dziedzictwo: 5.1 Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego, 5.3 Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców;

- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 6. Edukacja: 6.7 Lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy i wymagań nowoczesnej gospodarki;
- Obszar I Małopolskie, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, 7. Rynek pracy: 7.1 Wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia;
- Obszar II Gospodarka, cel szczegółowy Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, 2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość: 2.1 Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości w regionie.

Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030 „Powiat Krakowski 2030” – dokument strategiczny określający długookresowe kierunki rozwoju powiatu krakowskiego:

- Cel strategiczny 1. Wzmocnienie systemu świadczenia usług pomocy społecznej i usług zdrowotnych;
- Cel strategiczny 2. Kształcenie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego powiatu krakowskiego;
- Cel strategiczny 3. Tworzenie i promowanie warunków dla rozwoju gospodarki powiatu krakowskiego.

Strategia Rozwoju Gminy Krzeszowice na lata 2014-2022 – dokument regulujący cele strategiczne Gminy:

- Cel strategiczny: Efektywne i bezpieczne placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców, którzy są aktywni na rynku pracy oraz w życiu społeczno-gospodarczym: cele operacyjne: Przygotowywanie i wdrażanie programów zapobiegania uzależnieniom, w tym cyberuzależnieniom, Współpraca z instytucjami rynku pracy i podmiotami gospodarczymi, Wzrost aktywności mieszkańców, Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy
- Cel strategiczny: Budowa zróżnicowanej oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów: cele operacyjne: Wzbogacenie oferty kulturalnej gminnych instytucji kultury, Intensyfikacja współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury
- Cel strategiczny: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego na terenie Gminy Krzeszowice: cele operacyjne: Skuteczna polityka

społeczna i sprawny system pomocy osobom w trudnych sytuacjach życiowych, Wspieranie rodziny i prowadzenie polityki prorodzinnej, Wzrost bezpieczeństwa publicznego.

8. Spis tabel

Tabela 1 Struktura respondentów ankiety internetowej	9
Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego w latach 2009-2019	11
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2009-2019	14
Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2009-2019	15
Tabela 5 Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2009-2019	16
Tabela 6 Podmioty gospodarcze w Gminie Krzeszowice według sekcji PKD w 2020 roku	19
Tabela 7 Pracujący na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2014-2019	24
Tabela 8 Odsetek korzystających z wodociągu, kanalizacji i gazu w Gminie Krzeszowice na tle województwa i powiatu w latach 2014-2019	26
Tabela 9 Mieszkania gminne i lokale socjalne w Gminie Krzeszowice	32
Tabela 10 Liczba dzieci i miejsc w przedszkolach w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego w latach 2013-2019	36
Tabela 11 Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2014-2019	38
Tabela 12 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Krzeszowice na tle powiatu i województwa w 2020 roku	38
Tabela 13 Miejsce w rankingu szkół podstawowych szkół z Gminy Krzeszowice w 2019 roku.	39
Tabela 14 Uczestnicy imprez na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2015-2020	42
Tabela 15 Przychodnie na 10 tys. ludności i ludność na aptekę ogólnodostępną w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w latach 2014-2019	43

Tabela 16 Liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowicach według powodów w latach 2014-2020.....	50
Tabela 17 Średnia ocena różnych aspektów życia w Gminie Krzeszowice ogółem i według grup wiekowych (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony)	53
Tabela 18 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 10 odpowiedzi.....	54
Tabela 19 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Które z wymienionych instytucji pomocowych w Gminie Krzeszowice są Panu/i znane? i Z pomocy których instytucji pomocowych Pan/i kiedykolwiek korzystał/a? – pytanie wielokrotnego wyboru.....	61
Tabela 20 Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzeszowicach	64
Tabela 21 Analiza SWOT	70
Tabela 22 Realizacja Strategii	88
Tabela 23 Wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Krzeszowice w latach 2016-2020 ...	103
Tabela 24 Prognozowane wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Krzeszowice w latach 2021-2026.....	103
Tabela 25 Prognozowane wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Krzeszowice w latach 2021-2026 w podziale na cele strategiczne.....	104
Tabela 26 Kluczowe wskaźniki do ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszowice na lata 2021-2026	106

9. Spis rysunków

Rysunek 1 Zmiana liczby ludności w latach 2009-2019 w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa [%].....	12
Rysunek 2 Struktura ludności Gminy Krzeszowice w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w 2009 i 2019 roku	13
Rysunek 3 Urodzenia żywe i zgony w Gminie Krzeszowice w latach 2009-2019	13
Rysunek 4 Zameldowania i wymeldowania w Gminie Krzeszowice w latach 2009-2019	15
Rysunek 5 Małżeństwa zawarte w Gminie Krzeszowice w latach 2009-2019.....	16
Rysunek 6 Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Krzeszowice według liczby zatrudnionych w 2015 i 2020 roku	17
Rysunek 7 Średnioroczna zmiana liczby podmiotów gospodarczych (CAGR) w latach 2015-2020 w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa	18
Rysunek 8 Podmioty wpisane do rejestru na 1 000 ludności w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku.....	19
Rysunek 9 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z Gminy Krzeszowice w latach 2015-2020.	22
Rysunek 10 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku [%].....	23
Rysunek 11 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są według Pana/Pani główne powody bezrobocia w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru.....	25
Rysunek 12 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jak w Pana/Pani ocenie są aktualne warunki życia mieszkańców Gminy Krzeszowice?	30
Rysunek 13 Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²] w Gminie Krzeszowice w latach 2014-2019	30
Rysunek 14 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²] i przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku	31

Rysunek 15 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2019 roku.....	33
Rysunek 16 Miejsca w przedszkolach na 1 000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w Gminie Krzeszowice na tle innych gmin miejsko-wiejskich powiatu krakowskiego, powiatu i województwa w 2018 roku.....	37
Rysunek 17 Liczba imprez i uczestników imprez organizowanych przez gminne jednostki kultury w latach 2015-2020	41
Rysunek 18 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie Gminy Krzeszowice?	44
Rysunek 19 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru	44
Rysunek 20 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Kto w Pana/Pani opinii jest najbardziej zagrożony wykluczeniem społecznym w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi	46
Rysunek 21 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu alkoholizmu w Gminie Krzeszowice?	46
Rysunek 22 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu innych uzależnień (np. narkotyki) w Gminie Krzeszowice?	47
Rysunek 23 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu przemocy domowej w Gminie Krzeszowice?	48
Rysunek 24 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby starsze i samotne w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi	48
Rysunek 25 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby z niepełnosprawnością i długotrwale chore w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi	49
Rysunek 26 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi	51

Rysunek 27 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży są najczęstsze w Gminie Krzeszowice? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi	52
Rysunek 28 Wydatki na zadania własne i zlecony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach w latach 2015-2020.....	62
Rysunek 29 Źródła finansowania wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach w latach 2015-2020.....	62
Rysunek 30 Struktura wydatków na zadania własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowicach według rodzajów świadczeń w 2015 i 2019 roku	63
Rysunek 31 Elementy składowe strategii	76
Rysunek 32 Cele strategiczne	78
Rysunek 33 Cele operacyjne	79

PROFESJONALNE DORADZTWO BIZNESOWE

Niniejszy raport został wykonany przez zespół ekspertów IWK. Firma IWK powstała z myślą o specjalistycznym JST i ich podmiotów w kompleksowym rozwoju. Współpracując z klientami kładziemy szczególny nacisk na kooperację przynoszącą realne sukcesy z zakresu rozwoju obszarów i ich społeczności. Gwarancją sukcesu jest specjalistyczna wiedza naszych ekspertów, oparta na wieloletnim doświadczeniu i ciągłym doszkalananiu.

Raport sporządzili eksperci: Izabela Wikar, Celestyna Miłoś

Nota prawna

Niniejszy dokument został opracowany przez ekspertów firmy Izabela Wikar Konsulting z zachowaniem należytej staranności. Autorzy dokumentu posiadają rozległe doświadczenie w dziedzinach, których dotyczy zakres merytoryczny analiz i rekomendacji, a w procesie jego opracowania zostały wykorzystane możliwie najbardziej adekwatne, wiarygodne i aktualne dane. Jednocześnie należy zastrzec, iż firma Izabela Wikar Konsulting nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji gospodarczych podjętych w związku z wykorzystaniem treści niniejszego dokumentu. Ze względu na wysoki poziom złożoności procesów gospodarczych treść raportu nie może stanowić samodzielnej podstawy do podejmowania jakichkolwiek decyzji gospodarczych.

Niniejszy dokument jest materiałem ściśle poufnym. Kategorycznie zabronione jest jego rozpowszechnianie lub kopiowanie w jakiegokolwiek formie i zakresie bez zgody Właściciela. Informacje zawarte w dokumencie mogą stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa (na podstawie art. 11 ust. 4 Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) lub know-how właściciela

IZABELA WIKAR KONSULTING

Słupnice 861

34-615 Słupnice

NIP: 8172139001 | REGON: 380057480

Mail: iwkonsulting@gmail.com